

Ministerie van Middenstand en Landbouw
Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek - Gent
Departement Zeevisserij - Oostende
Directeur: Dr. ir. R. De Clerck

**Exploratie van de visserijmogelijkheden
voor langoestine (*Nephrops norvegicus*)
op de Fladen Grounds**

Eindrapport

Bijlage Havens op de Schotse NE-kust

Dr. Frank REDANT

Werkgroep Biologisch Zeevisserij-Onderzoek (DG 6)

Oostende, maart 2000

Ministerie van Middenstand en Landbouw
Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek - Gent
Departement Zeevisserij - Oostende
Directeur: Dr. ir. R. De Clerck

**Exploratie van de visserijmogelijkheden
voor langoestine (*Nephrops norvegicus*)
op de Fladen Grounds**

Eindrapport

Bijlage Havens op de Schotse NE-kust

Dr. Frank REDANT

Werkgroep Biologisch Zeevisserij-Onderzoek (DG 6)

Oostende, maart 2000

Inhoudstafel

1.	Inleiding	2
2.	Belangrijkste havens op de Schotse Noordoostkust	2
2.1.	Aberdeen	2
2.1.1.	<i>Historiek</i>	2
2.1.2.	<i>Nuttige informatie</i>	3
2.2.	Peterhead	6
2.2.1.	<i>Historiek</i>	6
2.2.2.	<i>Nuttige informatie</i>	7
2.3.	Fraserburgh	10
2.3.1.	<i>Historiek</i>	10
2.3.2.	<i>Nuttige informatie</i>	11
3.	Aanvoer van vis, schaal- en weekdieren in de NE Schotse havendistricten	14
3.1.	Oorsprong van de gegevens	14
3.2.	Belangrijkste trends in de aanvoer	15
3.3.	Verschillen tussen de havendistricten onderling	15
4.	Vergelijking van de marktprijzen in NE Schotland en België	17
4.1.	Oorsprong van de gegevens	17
4.2.	Verkoopsprocedures in de NE Schotse havens	17
4.3.	Gemiddelde prijzen op de NE Schotse en Belgische markt	18
4.4.	Verkopen in Schotland of in België ?	20
5.	Zee- en sedimentkaarten voor het Fladen-gebied	20
6.	Referenties	23
	Tabellen en figuren	25

1. Inleiding

In deze bijlage belichten we de belangrijkste havens op de Schotse Noordoostkust (Aberdeen, Peterhead en Fraserburgh – de drie havens die in aanmerking komen als aanloophaven voor vaartuigen die in het Fladen-gebied opereren) (Sectie 2.); de recente evolutie van de vis- en langoestine-aanvoer in de NE Schotse havens (Sectie 3.); de prijsvorming van de belangrijkste soorten in de NE Schotse havens, in vergelijking met deze in de Belgische havens (Sectie 4.); en de zee- en sedimentkaarten die het Fladen-gebied bestrijken (Sectie 5.). Het geheel is bedoeld als leidraad voor reders en schippers die plannen koesteren om in dit gebied te gaan vissen, en die daarbij één van de lokale havens zouden willen aandoen om er hun vangsten over te laden of te verkopen.

Alle in dit document opgenomen informatie wordt gegeven onder voorbehoud van eventuele wijzigingen. Naarmate de tijd verstrijkt, zullen de gegevens immers langzaam maar zeker ‘verouderen’ en dus ook minder accuraat worden.

2. Belangrijkste havens op de Schotse Noordoostkust

2.1. Aberdeen

2.1.1. Historiek

Ontstaansgeschiedenis

Met zijn populatie van 210 000 inwoners is Aberdeen (ook wel ‘Granite City’ genoemd, naar de lokale bouwstijl waarin graniet een overheersende rol speelt) de derde grootste stad in Schotland, én het belangrijkste handels- en cultuurcentrum op de Schotse Noordoostkust. Aberdeen verkreeg in de 12e eeuw stadsrechten (uit de handen van Koning William I, bijgenaamd William the Lion), en heeft een zeer rijke geschiedenis. In 1495 stichtte Bisschop Elphinstone Aberdeen’s eerste universiteit, het rooms-katholieke King’s College (zo genoemd ter ere van Koning James IV). In 1593 deed Graaf Marischal daar nog een schepje bovenop, met de stichting van een tweede universiteit, het protestantse Marischal College. Ter vergelijking: in die tijd waren er in heel Engeland welgeteld twee (!) universiteiten – Oxford en Cambridge.

Lang vóór Aberdeen tot vissershaven uitgroeide, was het een belangrijk centrum voor de scheepsbouw. Vele van Groot-Brittannië’s meest gereputeerde klippers, met name de Thermopylae, werden in Aberdeen ontworpen en gebouwd.

Recente evolutie

In de jaren 1970 was Aberdeen ontegensprekelijk de grootste vissershaven op de Schotse Oostkust (Tabel 3.2.). Aanhoudende belangenconflicten én de komst van de

olie-industrie (waardoor de visserijsector zich wat in de hoek gedruimd voelde) maakten dat talrijke vissersvaartuigen naar andere havens (in hoofdzaak Peterhead) uitweken. Sindsdien heeft Aberdeen als vissershaven veel aan belang ingeboet. De voorbije jaren schommelde de aanvoer tussen 27 500 en 35 500 t (Tabel 3.2.), nog geen derde van wat in 1970 werd aangeland. De aanvoer bestaat in hoofdzaak uit demersale soorten (meest schelvis en kabeljauw) en in veel mindere mate uit pelagische soorten (meest blauwe wijting) (Tabel 3.8.). Als langoestinehaven speelt Aberdeen (met een hoogste aanvoer van net geen 200 t) nauwelijks een rol (Tabel 3.6.).

2.1.2. Nuttige informatie

Algemeen

De haven van Aberdeen is een typische insteeikhaven met dokken aan weerszijden van de River Dee: Telford Dock, Victoria Dock en Albert Basin op de linker- en River Dee Dock op de rechteroever (Figuren 2.1. en 2.2.).

Het grootste deel van de haven wordt ingenomen door ferry-maatschappijen (Upper Dock en noordkant van Albert Basin), door bedrijven gespecialiseerd in de overslag van hout en granen (op resp. Waterloo Quay aan de noordkant van Victoria Dock en Pacific Quay aan de noordkant van Albert Basin), en door bedrijven die rechtstreeks of onrechtstreeks te maken hebben met de oliewinning op de Noordzee (Seaforth Maritime Base langs de noordkant van Victoria Dock; BP Amoco en ASCo rondom Telford Dock; Point Law Oil Terminal op de zuidoever van Tidal Dock; ASCo, Shell UK en Total Oil Marine op de rechteroever van River Dee en rondom River Dee Dock) (Figuren 2.2., 2.3. en 2.4.).

Afstanden tot enkele visgronden in het Fladen-gebied

Tot Bressay Ground (NW visvak 542)	ca. 210 mijl
Tot Bressay Bank (NW visvak 523)	ca. 155 mijl
Tot Little Halibut Bank (SW visvak 709)	ca. 75 mijl
Tot centrum Fladen Ground (centrum visvak 711)	ca. 115 mijl
Tot Halibut Bank (NE visvak 702)	ca. 70 mijl
Tot Witch Ground (SE visvak 707)	ca. 95 mijl

Havenautoriteiten

Aberdeen Harbour Board
Harbour Office
Regent Quay 16
Aberdeen AB11 5SS, UK-Scotland
Tel: 01224 597000
Fax: 01224 571507

Havenkapitein: Capt. C. Parker

Port control

Permanente luisterdienst op kanalen 12 en 16. Vissersvaartuigen zijn vrijgesteld van de verplichting een loods aan boord te nemen.

Vismijn

De vismijn (oppervlakte ca. 5 000 m²) is gelegen op het einde van Albert Basin (Figuren 2.1. en 2.5.). De kade langs de vismijn heeft een lengte van ca. 350 m.

Afmeren

Vissersvaartuigen kunnen afmeren langs Albert Quay, aan de zuidkant van Albert Basin (lengte van de kade ca. 560 m; diepte 8.8 m bij MHWS), en langs Mearns Quay, op de linkeroever van de Dee, tussen het RGIT Survival Centre en Point Law Oil Terminal (lengte van de kade ca. 180 m; diepte 10.3 m bij MHWS) (Figuur 2.1.).

In tegenstelling tot de rest van de haven (én tot de havens van Peterhead en Fraserburgh), geven de visserskaden in het algemeen een slecht onderhouden en weinig propere indruk.

Fuel, olie en zoetwater

Bunkering van fuel en olie op vaste tankplaatsen of middels tankwagens. Zoetwaterbevoorrading op alle kaden.

IJs

Een nieuwe ijsfabriek (gesitueerd op het einde van Albert Basin; Figuur 2.1.) werd onlangs in gebruik genomen. Het bedrijf heeft een productiepotentieel van 144 t schilferijs ('flake ice') per dag. Bevoorrading van de schepen per boot.

Scheepsherstellingen

Scheepsherstellingen en -onderhoud kunnen gebeuren in een pontondok met een capaciteit van 1 000 t (op de zuideroever van Albert Basin; Figuur 2.1.) of in het droogdok van de Craig Group Ship Repair (aan Telford Dock; Figuur 2.1.). Dit laatste is geschikt voor schepen met een lengte tot 113 m en een breedte tot 21 m.

Kranen

Mobiele kranen met een hefvermogen tot 1 000 t zijn te huur bij privé-bedrijven.

Diversen

Uitgebreide faciliteiten voor de opslag van viskisten. Ook koelruimten zijn beschikbaar op diverse plaatsen in en rondom de haven.

Verbindingen

Regelmatige vliegtuigverbinding met Brussel (meerdere vluchten per dag), via Londen of via Amsterdam. Goed om weten: wie de reis Brussel-Londen-Aberdeen maakt met British Airways, hoeft in Londen Heathrow niet van terminal te veranderen. Eveneens goed om weten: zowel op het traject Brussel-Londen-Aberdeen als op het traject Aberdeen-Londen-Brussel is de tijds marge om over te stappen aan de krappe kant, en is het risico reëel dat de bagage niet tijdig op de tweede vlucht raakt. Vraag bij het inchecken dat de bagage gemerkt wordt met een label 'Fast' of 'Short transfer', zodat de bagagediensten in Heathrow weten dat ze spoed moeten zetten achter het overladen van de koffers.

Verblijfsaccommodatie

Aan hotels, restaurants en winkels is in Aberdeen geen gebrek. De meeste hotels zijn er evenwel prijzig (een neveneffect van het succes van de offshore-industrie). In Crown Street, Bon Accord Street en omgeving (op wandelafstand van de haven) zijn er echter talrijke zgn. 'private hotels' en 'guest houses', die tegen zeer redelijke prijzen een B&B aanbieden. Voor verdere informatie kan men terecht bij:

Aberdeen Tourist Information Centre (TIC)
St. Nicholas House
Broad Street
Aberdeen, UK-Scotland
Tel: 01224 632727

Boeking en kunnen ook vooruit gemaakt worden via:

Aberdeen and Grampian Tourist Board
Advance Reservations Office
Bridge Street
Banchory AB31 5SX, UK-Scotland
Tel: 01330 825917
Fax: 01330 825126

Bijkomende informatie

Brochure *Aberdeen Port Handbook*, verkrijgbaar via het Harbour Office van Aberdeen (adres zie hierboven).

Brochure *Ports of Scotland and Containerbases* (prijs 9 GBP), te bestellen bij Graham Ogilvie, Davidson Street 11, Broughty Ferry, Dundee DD5 3AT, UK-Scotland. Tel: 01382 477206. Fax: 01382 477206.

Olsen's Fisherman's Nautical Almanack (prijs ca. 22 GBP – eveneens verkrijgbaar in België).

2.2. Peterhead

2.2.1. Historiek

Ontstaansgeschiedenis

De geschiedenis van Peterhead als vissershaven gaat terug tot het einde van de 16^e eeuw, met de bouw van Port Henry Pier. South Harbour werd ruim 200 jaar later gebouwd, op het einde van de 18^e eeuw, en vervolgens stelselmatig uitgebreid en gerenoveerd. In die tijd was Peterhead veeleer een walvisstation en een goederenhaven dan een vissershaven. De walvisvaart naar Groenland begon op het einde van de 18^e eeuw en bereikte een hoogtepunt in 1857, toen de vloot een 30-tal walvisjagers telde. Ook het goederentransport floreerde in deze periode, met een vrachtvloot van 26 vaartuigen, gespecialiseerd in het kustvervoer (men moet bedenken dat het Schotse wegennet in die tijd zeer rudimentair was, en dat het merendeel van de goederen over zee werd vervoerd).

De eerste meldingen van haringvangsten in de regio dateren van het einde van de 18^e eeuw, maar het duurde tot ca. 1820 vooraleer de haringvisserij goed en wel uit de startblokken raakte (onmiskenbaar geïnspireerd door het succes van de Nederlandse haringvisserij in de noordelijke Noordzee). In 1836 telde de haringvloot meer dan 250 schepen, en in 1850 was Peterhead uitgegroeid tot één van Schotlands grootste haringhavens. De topjaren bij uitstek voor de lokale haringvisserij waren 1884 (met een aanvoer van ca. 297 000 'barrels' gezouten haring) en 1907 (met een aanvoer van ca. 292 000 'barrels'). Gedurende het Interbellum groeide de vissersvloot van Peterhead uit tot de grootste van Schotland. In 1930 telde de vloot een 100-tal stoomdrifters, 44 motorvaartuigen en een 60-tal kleinere zeilvaartuigen. Na de 2^e Wereldoorlog werden de stoomdrifters in versneld tempo door motorvaartuigen vervangen.

Recente evolutie

Peterhead Bay was van oudsher een goede ankerplaats, waar schepen een veilig onderkomen vonden. In 1881 werd beslist de baai met twee strekdammen af te schermen. De bouwwerken werden in 1886 aangevat en duurden tot 1956, en werden uitgevoerd door dwangarbeiders uit een speciaal voor dat doel opgerichte gevangenis. Door de omschakeling van zeilvaart naar motorvaart was de behoefte aan een schuilhaven voor de visserijvloot inmiddels goeddeels weggevallen, maar de ontdekking van aardolie in de noordelijke Noordzee zorgde voor een nieuwe bestemming voor Peterhead Bay. De voorhaven werd uitgediept om toegang te verschaffen aan tankers en supply-schepen, en is nu grotendeels ingenomen door ASCo UK, dat er verschillende terminals heeft.

Ook in de omgeving van Peterhead is de olie-industrie prominent aanwezig: in Cruden Bay (enkele km ten zuiden van Peterhead) bevindt zich één van de belangrijkste olie-terminals, en in St. Fergus (enkele km ten noorden van Peterhead) één van de belangrijkste, zoniet dé belangrijkste gasterminal van het Verenigd Koninkrijk.

Qua aanvoer van visserijproducten was Aberdeen tot het midden van de jaren 1970 de meerdere van Peterhead (Tabel 3.2.). Aanhoudende conflicten in de haven van Aberdeen op het einde van de jaren 1970 evenwel, dreven vele vissers naar Peterhead, dat sindsdien de belangrijkste Schotse vissershaven is geworden.

De voorbije jaren schommelde de aanvoer van vis, schaal- en weekdieren in de haven van Peterhead tussen 100 en 120 000 t (Tabel 3.2.) – ruwweg driemaal zoveel als de totale aanvoer in alle Belgische havens samen. Het grootste gedeelte van de aanvoer (70-75 %) bestaat uit demersale vis (hoofdzakelijk schelvis en kabeljauw, en in mindere mate wijting, koolvis, zeeduivel en leng). De aanvoer van pelagische vissoorten is sinds het begin van de jaren 1990 fors gestegen, in hoofdzaak dankzij de opleving van de haring- en makreelvisserijen (Tabel 3.4.). Ook de langoestine-aanvoer is het voorbije decennium sterk toegenomen (van nauwelijks 200 t in 1990 tot bijna 2 200 t in 1997), maar als langoestinehaven wordt Peterhead nog steeds met meerdere lengten geklopt door Fraserburgh (Tabel 3.6.).

2.2.2. Nuttige informatie

Algemeen

Dat de haven van Peterhead een lange voorgeschiedenis heeft, is ook nu nog goed te zien: de vissershaven is een aaneenschakeling van kleine bassins, met smalle doorgangen (Figuur 2.6.). Wie bvb. naar de slipway wil, moet vijf havendokken door, vijf soms zeer smalle doorgangen passeren, en zes bochten maken van 90° of meer. De vissershaven is echter prima uitgerust voor de opvang van schepen van uiteenlopende lengte en diepgang, en biedt een zeer uitgebreid gamma havenfaciliteiten.

Afstanden tot enkele visgronden in het Fladen-gebied

Tot Bressay Ground (NW visvak 542)	ca. 185 mijl
Tot Bressay Bank (NW visvak 523)	ca. 130 mijl
Tot Little Halibut Bank (SW visvak 709)	ca. 50 mijl
Tot centrum Fladen Ground (centrum visvak 711)	ca. 95 mijl
Tot Halibut Bank (NE visvak 702)	ca. 50 mijl
Tot Witch Ground (SE visvak 707)	ca. 75 mijl

Havenautoriteiten

Peterhead Harbour Trustees
Harbour Office
West Pier
Peterhead AB42 6DZ, UK-Scotland
Tel: 01779 474281 (24 uur op 24)
Fax: 01779 475715

Havenkapitein: Capt. C.T. Hemingway

Port control

Permanente luisterdienst op kanalen 14 en 16. Kanaal 11 is voorbehouden aan ASCo Base; kanaal 10 – wanneer nodig – voor de communicatie tussen schepen die instaan voor de bestrijding van olierampen; en kanaal 9 voor de loodsdiensten.

Vissersvaartuigen met een lengte tot 47.5 m zijn vrijgesteld van de verplichting een loods aan boord te nemen. Bij slecht weer kunnen vaartuigen radio-assistentie vragen van een loods om de haven binnen of buiten te varen.

Vismijn

De vismijn bevindt zich op de oosteroever van Alexandra Basin en North Harbour (Figuren 2.6., 2.8. en 2.9.). De vismijn (die wel geïsoleerd maar niet gekoeld is) heeft een totale oppervlakte van 4 800 m² en een capaciteit van ca. 10 000 viskisten.

De visverkoop start om 7:30 uur – dagelijks van maandag tot en met zaterdag. Vaartuigen kunnen tot 9:30 uur vis aanlanden, op voorwaarde dat zij vóór 7:30 uur hun intentie daartoe kenbaar hebben gemaakt.

Er zijn plannen voor de bouw van een nieuwe (gekoelde) vismijn, maar de financiering van deze plannen was nog niet rond op het ogenblik dat dit document werd samengesteld. Als deze plannen goedgekeurd worden, dan zou een gedeelte van de bestaande vismijn omgebouwd worden voor de veiling van langoestines (momenteel gebeurt de verkoop van de meeste langoestines niet via de vismijn maar via een systeem van contractverkoop – zie verder onder Sectie 4.2.). Met name deze laatste plannen stuiten op veel verzet, inzonderheid vanwege de groothandel, die vreest dat het veilingstelsel zal leiden tot een forse stijging van de prijzen.

Afmeren

Vissersvaartuigen kunnen afmeren langs New Albert Quay (op de zuidoostoever van South Bay Deep Water Harbour; Figuur 2.6.), en in de eigenlijke vissershaven. De totale lengte van de kaden bedraagt ca. 2 850 m, waarvan 345 m langs New Albert Quay. De diepte varieert van 8.5 m langs New Albert Quay, tot 3.0 m (bij laag water) in de binnenste bassins.

Fuel, olie en zoetwater

Fuel en olie zijn 24 uur op 24 verkrijgbaar, ofwel via tankwagen, ofwel aan één van de vier vaste tankplaatsen op Albert Quay. Zoetwater is beschikbaar op alle kaden.

IJs

Er zijn twee ijsfabrieken (zie Figuur 2.10. voor één ervan) met een totale productiecapaciteit van 350 t per dag.

Scheepsherstellingen

De slipway (Figuren 2.6. en 2.12.) kan vier vaartuigen bedienen van maximum 230 GRT, en met een kiellengte tot 27.4 m. Er is tevens een droogdok (op de zuidoever van North Harbour; Figuur 2.6.), dat schepen kan ontvangen met een lengte tot 57.9 m, een breedte tot 10.7 m, en een diepgang tot 5.0 m.

Boeking voor zowel slipway als droogdok kunnen gemaakt worden via het Harbour Office (zie hierboven voor adres, telefoon- en fax-nummers).

Kranen

Mobiele kranen met een hefvermogen tot 400 t zijn te huur bij privé-bedrijven. De vismijn beschikt over elektrische winches voor het lossen van de vangsten.

Diversen

Uitgebreide faciliteiten voor de opslag en het wassen van viskisten. Koel- en vriesruimten zijn beschikbaar op diverse plaatsen in en rond de haven. Als onderdeel van de moderniseringswerken die in 1991 werden afgerond, werd op New Albert Quay een fabriek gebouwd voor de verwerking van pelagische vis.

Verbindingen

Peterhead heeft geen eigen luchthaven. De maatschappij Stagecoach Bluebird verzorgt regelmatige busverbindingen met Aberdeen (lijn 263, Aberdeen-Peterhead direct, duur van de reis ca. 1:00 uur; en lijn 260, Aberdeen-Ellon-Peterhead, duur van de reis ca. 1:15 uur). Details over de uurregelingen kunnen verkregen worden via de lokale kantoren van de maatschappij, op volgende telefoonnummers:

Kantoor Aberdeen 01224 212266
Kantoor Peterhead 01779 470077

Verblijfsaccommodatie

Als verblijfplaats stelt Peterhead weinig voor: hotels, 'guest houses' en restaurants zijn er nauwelijks, en er is hooguit anderhalve straat die – zij het met veel moeite – de naam winkelstraat verdient. Peterhead heeft geen eigen toeristische dienst, maar mits enig aandringen kan men voor informatie terecht bij het toerismebureau van Fraserburgh (zie verder). Hotelboekingen kunnen ook geregeld worden via de Aberdeen and Grampian Tourist Board (zie onder Aberdeen).

Bijkomende informatie

Brochure *The Ports of Peterhead*, verkrijgbaar via het Harbour Office van Peterhead (adres zie hierboven).

Brochure *Ports of Scotland and Containerbases* (prijs 9 GBP), te bestellen bij Graham Ogilvie, Davidson Street 11, Broughty Ferry, Dundee DD5 3AT, UK-Scotland. Tel: 01382 477206. Fax: 01382 477206.

Olsen's Fisherman's Nautical Almanack (prijs ca. 22 GBP – eveneens verkrijgbaar in België).

2.3. Fraserburgh

2.3.1. Historiek

Ontstaansgeschiedenis

De gedocumenteerde geschiedenis van Fraserburgh gaat terug tot de 16^e eeuw, toen het kustdorpje Faithlie de titel van vrijburg verwierf, eigendom van ene Sir Alexander Fraser of Philorth. In 1592 veranderde de naam in Fraserburgh. Een directe verwijzing naar de oorspronkelijke status van vrijburg vinden we nog steeds terug in de lokale benaming van de stad – the Broch (een verbastering van 'the burgh'). In 1787 werd Kinneard Head Castle omgebouwd tot vuurtoren (de eerste in Schotland) en in 1805 kreeg Fraserburgh zijn eerste reddingsboot.

Van een klein vissersdorpje in de 16e eeuw, groeide Fraserburgh uit tot één van de bedrijvigste vissershavens op de Schotse Noordoostkust. In 1855 stelde de visserijsector er ca. 3 000 mensen te werk, ondermeer in de walvisvaart op Groenland. In de daaropvolgende decennia ontwikkelde Fraserburgh zich razendsnel tot dé haringhaven van Schotland. Recordjaren voor de haringvisserij waren 1894 (met een totale aanvoer van ca. 387 000 'barrels' gezouten haring) en 1907 (met ca. 320 000 'barrels'). In die tijd telde de vloot 500-600 schepen die aan de jaarlijkse haringcampagnes deelnamen.

Rond de eeuwwisseling verschenen de eerste stoomdrifters, en in 1914 omvatte de vloot reeds een 250-tal dergelijke schepen. De 1^e Wereldoorlog bracht economische rampspoed over Fraserburgh: tal van haringinleggerijen verloren handenvol geld aan de export naar Duitsland en Rusland (met leveringen die nooit betaald werden), en moesten noodgedwongen de deuren sluiten.

De haven kende een nieuwe bloeiperiode kort na de 2^e Wereldoorlog, met de opleving van de haringvisserij. In 1948 telde de vloot opnieuw 200 haringdrifters, die dagelijks aanzienlijke vangsten aanvoerden. Begin van de jaren 1950 waren er in Fraserburgh 31 visverwerkende bedrijven, 21 visrokerijen, een vismeelfabriek, 7 scheepswerven, een scheepsherstellingsbedrijf en een tonnenfabriek.

Recente evolutie

Sindsdien hebben de visserij-activiteiten in Fraserburgh ingrijpende veranderingen ondergaan. De teloorgang van de haringstocks eiste een zware tol, en beetje bij beetje

moest Fraserburgh zijn leiderspositie overlaten aan andere havens, in de eerste plaats aan Aberdeen (Tabel 3.2.). De definitieve opheffing van de spoorverbinding in 1979 betekende een extra klap, die nog verder bijdroeg tot de economische recessie.

De voorbije decennia is Fraserburgh zich meer gaan toeleggen op demersale soorten (al pikt het ook zijn graantje mee van de pelagische visserijen) en, vooral dan sinds het midden van de jaren 1980, op de langoestinevisserij (Tabellen 3.3., 3.4. en 3.6.). Nu is Fraserburgh dé langoestinehaven bij uitstek op de Schotse Noordoostkust, met een jaarlijkse aanvoer van 3 700 tot 5 200 t (Tabel 3.6.). Het succesverhaal van de langoestinevisserij in het Fladen-gebied (dat in 1985 begon) heeft in niet geringe mate tot deze evolutie bijgedragen.

Met de ontdekking van aardolie in de noordelijke Noordzee groeide bij de bevolking van Fraserburgh de hoop dat 'the Broch' zou uitgebouwd worden tot een basisstation voor de offshore-industrie. De plannen daartoe werden echter opgeborgen (de keuze viel uiteindelijk op Aberdeen en Peterhead), en dus zagen de havenautoriteiten zich, eens te meer, genoodzaakt om zich integraal op de visserijgebonden activiteiten toe te leggen.

2.3.2. Nuttige informatie

Algemeen

Net zoals in Peterhead, is in Fraserburgh te merken dat de haven een oude haven is, met een lange voorgeschiedenis. Ook hier kleine bassins en vaak nauwe doorgangen (vooral voor grotere schepen is een boegschroef geen overbodige luxe, wil men comfortabel kunnen manoeuvreren). De haven is echter prima uitgerust, en biedt alle denkbare faciliteiten. Fraserburgh is, veel meer dan de andere havens op de Schotse Noordoostkust, geaxeerd op de visserijsector. De visserij komt hier duidelijk op de eerste plaats en dat creëert een veel plezieriger werksfeer dan in bvb. Aberdeen of Peterhead.

Uit de ervaringen van de O-316 en de Z-41 is ten overvloede gebleken dat Fraserburgh binnenvaren bij storm uit noordelijke richtingen geen lachertje is: men moet eerst – met de wind mee – de baai invaren richting strand (waarbij het vaartuig in alsmaar ondieper water én in aanzwellende deining terecht komt), dan een bocht maken van bijna 180° (waarbij het vaartuig dwarszee komt liggen), en vervolgens tegen de wind in de haven binnenlopen.

Afstanden tot enkele visgronden in het Fladen-gebied

Tot Bressay Ground (NW visvak 542)	ca. 180 mijl
Tot Bressay Bank (NW visvak 523)	ca. 125 mijl
Tot Little Halibut Bank (SW visvak 709)	ca. 45 mijl
Tot centrum Fladen Ground (centrum visvak 711)	ca. 95 mijl
Tot Halibut Bank (NE visvak 702)	ca. 55 mijl
Tot Witch Ground (SE visvak 707)	ca. 80 mijl

Havenautoriteiten

Fraserburgh Harbour Commissioners
Harbour Office
Shore Street
Fraserburgh AB43 5BR, UK-Scotland
Tel: 01346 515858
Fax: 01346 516641

Havenkapitein: Capt. R.B. Reid

Port control

Permanente luisterdienst op kanalen 12 en 16. Vaartuigen van meer dan 50 GRT zijn verplicht een loods aan boord te nemen om de haven binnen of buiten te varen. Bij slecht weer kunnen ook kleinere vaartuigen een beroep doen op radio-assistentie door een loods.

Vismijn

De haven van Fraserburgh heeft twee vismijngebouwen (Figuur 2.13.), met een totale oppervlakte van ca. 2 100 m² en een capaciteit van 6 000 viskisten. Eén van de gebouwen is gekoeld (met een constante temperatuur van + 1 °C). De schepen moeten zelf instaan voor het lossen van hun vangsten.

Op weekdagen start de verkoop om 7:30 uur en kunnen vaartuigen tot 9:00 uur binnenlopen om hun vis te markten – op voorwaarde dat ze zich vóór 7:30 uur aangemeld hebben. Op zaterdag start de verkoop om 7:00 uur en moeten de vaartuigen vóór 6:00 uur binnen zijn. Indien nodig kan op zaterdag een tweede verkoop georganiseerd worden.

Afmeren

Afmeren kan in zowat de hele haven. De totale lengte van de kaden bedraagt ca. 4 600 m. Diepten variëren van 7.5 m (bij MLWS) langs Provost Anderson Jetty, tot 4.0 m (eveneens bij MLWS) in North Harbour, South Harbour en Faithlie Basin. De haven kan schepen bedienen met een lengte tot 90 m, een maximale breedte van 16 m, en een diepgang tot 6.5 m.

Fuel, olie en zoetwater

Fuel en olie (geleverd met tankwagens), en zoetwater zijn beschikbaar op alle kaden.

IJs

Er zijn twee ijsfabrieken (één op Saltoun Jetty in South Harbour en één op Faithlie Jetty in Faithlie Basin).

Scheepsherstellingen

Fraserburgh beschikt over een modern droogdok (voltooid in 1992) met een nuttige werkruimte van 66 x 14 m (Figuur 2.13.). Tot voor kort beschikte de haven tevens over een slipway, die vier vaartuigen kon bedienen (Figuur 2.13.). Deze slipway wordt momenteel ontmanteld en vervangen door een scheepsliftensysteem, geschikt voor zes schepen van maximum 900 t en met een lengte tot 33 m. De nieuwe installaties zouden in mei 2000 voltooid moeten zijn.

Kranen

Mobiele kranen met een hefvermogen tot 200 t zijn te huur bij privé-bedrijven. De haven beschikt ook over de nodige vorkliften (aan te vragen op het Harbour Office).

Diversen

Bijkomende faciliteiten omvatten o.m. stockeerruimten voor viskisten, koelruimten (te huur bij privé-bedrijven), afvalophaling, enz.

Verbindingen

Fraserburgh heeft geen eigen luchthaven. Stagecoach Bluebird verzorgt regelmatige busverbindingen met Aberdeen (lijnen 267 en 268, Aberdeen-Ellon-Fraserburgh, duur van de reis variërend van 1:20 tot 2:00 uur naargelang het aantal haltes dat onderweg wordt aangedaan). Details over de uurregelingen kunnen verkregen worden via de lokale kantoren van de maatschappij, op volgende telefoonnummers:

Kantoor Aberdeen 01224 212266
Kantoor Fraserburgh 01346 517000

Verblijfsaccommodatie

Net zomin als Peterhead kan men Fraserburgh als een riant vakantiebestemming betitelen. Het heeft wél een eigen strand (een absolute aanrader voor ijsberen en andere liefhebbers van koelkasttemperaturen), een golfclub, de oudste vuurtoren van Schotland (nu onderdeel van het Scottish Lighthouse Museum), én een eigen toeristische dienst, waar men terecht kan voor informatie over de hotels en 'guest houses' in Fraserburgh en omgeving:

Fraserburgh Tourist Information Centre (TIC)
Saltoun Square 3
Fraserburgh, UK-Scotland
Tel: 01346 518315

Boeking kunnen ook vooruit gemaakt worden via het Advance Reservations Office van de Aberdeen and Grampian Tourist Board (zie onder Aberdeen).

Bijkomende informatie

Brochure *Fraserburgh Harbour – Your key location in the North*, verkrijgbaar via het Harbour Office van Fraserburgh (adres zie boven).

Brochure *Ports of Scotland and Containerbases* (prijs 9 GBP), te bestellen bij Graham Ogilvie, Davidson Street 11, Broughty Ferry, Dundee DD5 3AT, UK-Scotland. Tel: 01382 477206. Fax: 01382 477206.

Olsen's Fisherman's Nautical Almanack (prijs ca. 22 GBP – eveneens verkrijgbaar in België).

3. Aanvoer van vis, schaal- en weekdieren in de NE Schotse havendistricten

3.1. Oorsprong van de gegevens

De aanvoercijfers voor de NE Schotse 'havens' werden ontleend aan de officiële visserijstatistieken van het Scottish Office - Agriculture, Environment and Fisheries Department (SOAEFD) (het vroegere Department of Agriculture and Fisheries for Scotland). In feite gaat het hier niet om aanvoercijfers per haven, maar wel per district. Deze districten zijn geografische groeperingen van aanlandingsplaatsen die, op de keper beschouwd, niet allemaal als haven kunnen omschreven worden. Sommige van deze aanlandingsplaatsen zijn immers nauwelijks meer dan een pier in een riviermond of een beschutte baai. Een lijst van de NE Schotse havendistricten, met opgave van de aanlandingsplaatsen die er deel van uitmaken, is te vinden in Tabel 3.1.

In dit hoofdstuk gaat onze aandacht in de eerste plaats naar de districten Aberdeen, Peterhead en Fraserburgh, maar voor de volledigheid werd ook het district Buckie in het overzicht opgenomen. De eerstgenoemde districten, en meer in het bijzonder de havens van Aberdeen, Peterhead en Fraserburgh, zijn dé aanlandingsplaatsen bij uitstek voor langoestines afkomstig uit het Fladen-gebied. De langoestines die in het district Buckie (en dan vooral in de havens van Buckie en Portmahomack) worden aangevoerd, komen grotendeels uit de Moray Firth, en slechts in geringe mate uit het Fladen-gebied.

Alle aanvoercijfers zijn uitgedrukt in ton 'standaardgewicht' (d.i. niet gegut voor de pelagische soorten, en gegut met kop voor de demersale soorten). De aanvoerwaarden werden omgerekend naar Belgische frank (BEF), aan de hand van historische wisselkoersgegevens verstrekt door de Nationale Bank van België.

Aangezien het hier niet gaat om een gedetailleerde studie, maar veeleer om een schets van de grote trends in de aanvoer in de NE Schotse havendistricten, hebben we het overzicht bewust beperkt tot de jaren 1970, 1975, 1980, 1985 en 1990, en, voor wat het meest recente verleden betreft, tot de jaren 1995-98.

3.2. Belangrijkste trends in de aanvoer

Trends sinds het begin van de jaren 1970

De gezamenlijke aanvoer van vis, schaal- en weekdieren in de NE Schotse havens is de voorbije decennia vrij stabiel gebleven (een paar uitschieters naar boven en naar beneden niet te na gesproken), met jaarcijfers schommelend tussen 150 en 185 000 t (Tabel 3.2.).

De aanvoer van demersale soorten is de voorbije 30 jaar lichtjes teruggelopen: van 130 à 150 000 t in de jaren 1970 en 1980, tot om en bij de 115 000 t in de tweede helft van de jaren 1990 (Tabel 3.3.). Daartegenover staat dat de aanvoer van pelagische soorten verhoudingsgewijs fors is toegenomen: van 10 000 t in de jaren 1970, tot om en bij de 50 000 t op het einde van de jaren 1990 (Tabel 3.4.). In dezelfde periode is de aanvoer van schaal- en weekdieren verzevenvoudigd: van amper 1 500 t tot meer dan 10 000 t (Tabel 3.5.) – een stijging die grotendeels toe te schrijven is aan het toenemend succes van de langoestinevisserij in het Fladen-gebied sinds het midden van de jaren 1980.

Aanvoer en aanvoerwaarde in 1998

In 1998 bedroeg de totale visaanvoer in de NE Schotse havens ca. 170 000 t (waarvan ca. 112 000 t demersale vis, ca. 48 000 t pelagische vis, en ca. 10 500 t schaal- en weekdieren), met een vismijnwaarde van 8.7 miljard BEF (Tabel 3.2.). Zowel qua aanvoer als qua aanvoerwaarde waren de NE districten daarmee goed voor bijna 50 % van de Schotse visserij-opbrengsten in dat jaar (Tabel 3.7., bovenaan).

Voor wat aangevoerde hoeveelheden betreft, kwam schelvis op de eerste plaats (met ca. 49 000 t), gevolgd door kabeljauw (met ca. 25 000 t), haring (met ca. 21 000 t), makreel (met ca. 16 500 t) en wijting (met ca. 12 500 t). Langoestine bekleedde een eervolle zevende plaats (met ca. 6 500 t), vóór traditioneel gereputeerde soorten als zeeduivel (staart), koolvis, leng en schol (Tabel 3.8.).

Naar opbrengst kwam schelvis eens te meer op de eerste plaats (met ca. 2 270 miljoen BEF), gevolgd door kabeljauw (met ca. 1 960 miljoen BEF), langoestine (met ca. 900 miljoen BEF), zeeduivel (met ca. 890 miljoen BEF) en makreel (met ca. 440 miljoen BEF). Wijting zat op de zesde plaats, terwijl we haring terugvinden in het peloton der middenmoters, in het gezelschap van koolvis, leng, tongschar, schol en St. Jakobsschelp (Tabel 3.8.).

3.3. Verschillen tussen de havendistricten onderling

Eén van belangrijkste veranderingen die zich de voorbije decennia heeft voorgedaan is de verschuiving in de aanvoer van Aberdeen naar Peterhead. Tot midden de jaren 1970 was Aberdeen onmiskenbaar dé tophaven op de Schotse Noordoostkust. Sindsdien heeft

Peterhead de fakkel overgenomen, en speelt Aberdeen haasje over met Fraserburgh in de strijd om de tweede plaats (Tabel 3.2.). Het district Buckie is het kleine broertje in de regio, met een jaarlijkse aanvoer die nog zelden 7 000 t overschrijdt – minder dan een 1/4 van wat in Aberdeen of Fraserburgh wordt aangeland, en minder dan een 1/15 van wat in Peterhead wordt aangevoerd.

Demersale aanvoer

De samenstelling van de demersale aanvoer vertoont geen systematische verschillen tussen de districten onderling (Buckie uitgezonderd). De kabeljauwachtigen, met schelvis, kabeljauw, wijting en koolvis als belangrijkste soorten, domineren zowel in Aberdeen als in Peterhead en Fraserburgh het beeld. Meer dan 70 % van de demersale aanvoer bestaat er uit deze vier soorten (cijfers voor 1995-98). Platvis (hoofdzakelijk schol, tongschar, schar tong en witje) speelt in geen enkele van de districten een rol van betekenis (minder dan 10 % van de aanvoer).

Soorten die in de zuidelijke Noordzee, het Kanaal of de Ierse Zee in grote hoeveelheden gevangen worden, waaronder pons, tarbot, griet, schar en uiteraard tong, komen in NE Schotland nauwelijks in de aanvoer voor (minder dan 100 t en vaak zelfs minder dan 50 t per jaar en per soort voor alle districten samen).

Pelagische aanvoer

Het zijn vooral de districten Peterhead en Fraserburgh die geprofiteerd hebben van de opleving in de pelagische visserijen in het begin van de jaren 1990 (Tabel 3.4.). Zowel in Peterhead als in Fraserburgh vertegenwoordigen de pelagische soorten momenteel 30 à 40 % van de aanvoer (cijfers voor 1995-98). In Aberdeen is dit slechts 15 à 25 %, met een occasionele uitschieter boven 30 %.

Qua samenstelling van de pelagische aanvoer zijn er enkele opmerkelijke verschillen tussen de drie districten: in Aberdeen bestaat de aanvoer in toenemende mate uit blauwe wijting (van 13 % in 1995 tot meer dan 90 % in 1998); in Peterhead voor 55 à 60 % uit haring, voor 30 à 45 % uit makreel, en recentelijk, voor 5 à 10 % uit blauwe wijting; en in Fraserburgh in toenemende mate uit makreel (van 40 à 45 % in de jaren 1995-97 tot 63 % in 1998) en in afnemende mate uit haring. In het district Buckie tenslotte, werd de voorbije 20 jaar nog nauwelijks pelagische vis aangevoerd.

Schaal- en weekdieren

Is Peterhead de grootste vissershaven 'allround' van Schotland én van het Verenigd Koninkrijk, dan is Fraserburgh ontegensprekelijk de grootste langoestinehaven, niet alleen van Schotland maar tevens van Europa.

Met een jaarlijkse aanvoer van 3 700 à 5 200 t (cijfers voor 1995-98) is Fraserburgh goed voor 1/4 tot 1/5 van de totale Schotse langoestine-aanvoer (Oost- plus Westkust); voor 1/3 tot 1/4 van de internationale langoestine-aanvoer uit de Noordzee; en voor ongeveer 1/12 van de totale Europese langoestine-aanvoer. Naar alle waarschijnlijkheid

wordt daarmee het belang van Fraserburgh op zowel de Schotse als de internationale langoestine-scène nog zwaar onderschat. Er zijn immers sterke aanwijzingen dat de reële aanvoer van langoestines in de haven van Fraserburgh veel groter is dan de officiële cijfers doen vermoeden (ICES, 1999). Over de precieze omvang van de niet-gerapporteerde aanlandingen tasten we in het duister, maar insiders gaan ervan uit dat de reële aanvoer minstens het dubbele bedraagt van de officiële aanvoer.

Fraserburgh is tevens de belangrijkste aanvoerhaven voor *Pandalus*-garnalen (die nagenoeg uitsluitend op contract verkocht worden – zie verder onder Sectie 4.2.), terwijl Buckie verhoudingsgewijs de belangrijkste aanvoerhaven is voor St. Jakobsschelp.

4. Vergelijking van de marktprijzen in NE Schotland en België

4.1. Oorsprong van de gegevens

De vismijnprijzen in de Schotse havens werden afgeleid uit de visserijstatistieken van het Scottish Office - Agriculture, Environment and Fisheries Department. Eens te meer gaat het hier niet om cijfers per haven in strikte zin, maar wel per havendistrict. De prijzen in de Belgische havens werden betrokken uit de jaaroverzichten van de Dienst voor Zeevisserij (Ministerie van Middenstand en Landbouw). De visprijzen zijn uitgedrukt in Belgische frank per kg gegut gewicht (= met kop voor rond- en platvis, en zonder kop voor zeeduivel); deze voor langoestine in Belgische frank per kg aanvoergewicht (= 'heel' dan wel 'gatjes'). De omrekening van Britse pond (GBP) naar Belgische frank (BEF) gebeurde ook hier aan de hand van historische wisselkoersgegevens verstrekt door de Nationale Bank van België. Noch de Schotse, noch de Belgische marktprijzen werden gecorrigeerd voor het effect van inflatie (de cijfers in de tabellen zijn dus 'nominale' en geen 'gedeflateerde' prijzen).

4.2. Verkoopprocedures in de NE Schotse havens

Om een beter inzicht te krijgen in de prijsvorming van vis en langoestine in de Schotse havens, is het nuttig zeer in het kort de verschillende verkoopprocedures te overlopen die courant in deze havens gehanteerd worden. In praktijk bestaan er drie methoden om in Schotland vis 'aan de man te brengen':

- Verkoop via de veiling.
- Rechtstreekse verkoop van schip naar groothandelaar.
- Verkoop op contract.

De verkoop via de veiling is vergelijkbaar met het systeem dat ook in België gehanteerd wordt, en behoeft geen verdere uitleg.

Bij rechtstreekse verkoop neemt de schipper vanop zee contact op met één of meerdere verkopers (ofwel rechtstreeks, ofwel via een agent) om zijn vangsten (of een gedeelte ervan) te koop aan te bieden. De potentiële kopers doen een bod, en de vangsten worden aan de hoogste bieder toegewezen. Het onmiskenbare voordeel hiervan is dat de vangsten niet 'de lange weg' van de veiling hoeven te volgen, maar dat ze direct en snel van schip aan koper kunnen overgedragen worden.

Bij contractverkoop tenslotte, wordt op voorhand (en doorgaans voor langere duur) een overeenkomst gemaakt tussen de eigenaar van het schip en de koper over de te leveren hoeveelheden en de prijs per kg. Dit systeem heeft voordelen voor beide partijen: voor het schip omdat het een afnamegarantie inhoudt, en voor de koper omdat hij zeker is van een continue toevoer. In de regel evenwel, leidt contractverkoop tot aanzienlijk lagere prijzen per kg dan verkoop via de veiling.

In de NE Schotse havens worden nauwelijks langoestines verkocht via de veiling. De quasi-totaliteit van de langoestine-aanvoer wordt er verhandeld via contractverkoop of via rechtstreekse verkoop. Hetzelfde geldt, *a fortiori*, voor de *Pandalus*-vangsten, die nagenoeg uitsluitend via contractverkoop verhandeld worden. Voor rond- en platvis is het beeld gevarieerder: vis wordt in de NE Schotse havens immers veel minder via contractverkoop, maar wél via rechtstreekse verkoop of via de veiling verhandeld.

4.3. Gemiddelde prijzen op de NE Schotse en de Belgische markt

Tabellen 4.1. tot en met 4.11. geven een overzicht van de gemiddelde marktprijzen voor de belangrijkste soorten (kabeljauw, schelvis, koolvis, wijting, leng, schol, tongschar, witje, schartong, zeeduivel en langoestine) op de Schotse en de Belgische markt.

Voor de Schotse havens wordt daarbij een onderscheid gemaakt tussen de verschillende havendistricten, maar niet volgens marktsortering (de opgegeven prijzen zijn dus gemiddelden voor alle sorteringen door elkaar). Voor de Belgische havens wordt geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende veilingen, maar wel tussen de verschillende sorteringen (met die beperking, dat enkel de meest representatieve sorteringen in het overzicht werden opgenomen).

Rond- en platvis

Een opmerkelijk gegeven in de Schotse marktprijzen (en dat geldt voor alle soorten) is de daling – of op zijn minst de stagnatie – in de gemiddelde verkoopprijzen tussen 1990 en 1995. Dit heeft veel te maken met de ontwaarding van het Britse pond, dat in die periode van bijna 60 naar 45 BEF zakke.

Met uitzondering van kabeljauw (Tabel 4.1.) en leng (Tabel 4.5.), liggen de prijzen voor rondvis doorgaans iets hoger op de Schotse markt dan op de Belgische. Verhoudingsgewijs zijn de prijsverschillen het grootst voor koolvis (Tabel 4.3.), en voor kleine schelvis en wijting (gegevens verstrekt door Danny Pieters, schipper van de O-316). De

Schotse markt is overigens een gretig afnemer van kleine schelvis, die ter plaatse verwerkt wordt tot 'smoked haddock' of 'smokie' – een essentieel onderdeel van het Schotse ontbijt.

Voor platvis zijn er nauwelijks prijsverschillen tussen de Schotse en de Belgische markt. Gemiddeld zijn de marktprijzen voor schol (Tabel 4.6.) en tong(s)char (Tabel 4.7.) iets hoger in België, maar de verschillen zijn klein. Overigens gaat het hier om soorten die nauwelijks in het Fladen-gebied voorkomen.

De situatie is heel anders voor zeeduivel (Tabel 4.10.), die wél in aanzienlijke hoeveelheden in het Fladen-gebied gevangen wordt, en waarvoor het prijsverschil de voorbije jaren ca. 100 BEF per kg bedroeg (cijfers voor 1996-98), in het voordeel van de Belgische havens. Reden genoeg om de vangsten van deze soort niet op de Schotse markt aan te bieden.

Langoestine

Ook voor langoestine (Tabel 4.11.) spreekt het prijsverschil in het voordeel van de Belgische havens. Met uitzondering evenwel voor Aberdeen, waar de gemiddelde marktprijs zeer dicht in de buurt komt van wat in België voor één kg langoestines geboden wordt.

Wanneer we de Schotse marktprijzen voor langoestine meer in detail bekijken, merken we een systematisch verschil tussen de havens onderling. De prijzen zijn stevast het hoogst in Aberdeen, en het laagst in Fraserburgh en Buckie, terwijl Peterhead daar netjes tussenin zit. De voorbije jaren bedroeg het prijsverschil tussen Aberdeen en Fraserburgh 50 à 60 BEF per kg (cijfers voor 1996-98), wat behoorlijk veel is.

De verklaring hiervoor houdt verband met het type vaartuigen dat in de verschillende havens langoestines aanvoert. In Aberdeen bestaat de langoestine-aanvoer voor het merendeel uit bijvangst van rondvistrallers, die netten gebruiken met een maaswijdte van 100 mm in de kuil. Fraserburgh daarentegen, wordt hoofdzakelijk bezocht door gespecialiseerde langoestinetrallers, die netten gebruiken met een kleinere maaswijdte (70 of 80 mm). De vangsten van de eerste groep omvatten relatief meer grote langoestines, en die drijven de gemiddelde marktprijs omhoog. Peterhead zit daar tussenin, met een aanvoer die gedeeltelijk bestaat uit bijvangst van rondvistrallers, en gedeeltelijk uit vangsten van gespecialiseerde langoestinetrallers.

Het verschil in aanbod heeft ook zijn weerslag op het koperspubliek. In Aberdeen zijn vooral kopers actief die werken in opdracht van grootwarenhuizen en detailhandel; in Fraserburgh vooral kopers die werken voor de 'scampi fritti'-industrie.

Tenslotte nog dit: in de NE Schotse havens is het niet gebruikelijk om de langoestines aan boord of in de vismijn in marktcategoryen te sorteren. Nagenoeg alles wordt er 'in bulk' aangevoerd en verkocht. Het zijn de groothandelaars zelf die instaan voor de verdere verdeling in categoryen, in functie van de marktsituatie en de desiderata van hun klanten.

4.4. Verkopen in Schotland of in België ?

Bij de keuze tussen verkopen in Schotland of in België moeten we een duidelijk onderscheid maken tussen de 'dure' soorten enerzijds en de 'goedkope' anderzijds.

Voor vreemde (lees: Belgische) reders is het niet evident om een weg te vinden in het kluwen van de contractverkopen – het courante systeem voor de verkoop van langoestines in de NE Schotse havens. Een degelijk inzicht in het systeem en betrouwbare persoonlijke contacten zijn een absolute vereiste wil men niet bedrogen uitkomen aan contractverkoop. Bovendien zijn de marktprijzen voor langoestine in België merkkelijk beter dan in Schotland (zie hierboven). Om die redenen lijkt verkoop op de Belgische markt ons vooralsnog te verkiezen boven verkoop op de Schotse markt. De situatie zou echter ingrijpend kunnen veranderen wanneer de plannen om in Peterhead een speciale langoestineveiling te organiseren ook daadwerkelijk uitgevoerd worden (zie ook Sectie 2.2.2.). In voorkomend geval zouden de vismijnprijzen voor langoestine op de Schotse markt wel eens fors kunnen stijgen, en zou het prijsvoordeel dat de Belgische havens nu nog bieden kunnen vervallen.

Uit de ervaringen die de O-316 gedurende het project heeft opgedaan, is gebleken dat de rechtstreekse verkoop van 'goedkope' vis – in het bijzonder kleine schelvis en wijting – op de Schotse markt wél lonend kan zijn. De prijsverschillen liggen in dit geval vaak in het voordeel van de Schotse havens, en dan weegt verkoop in Schotland wel degelijk op tegen verkoop in België. Temeer daar in de eindafrekening ook de transportkosten voor overbrenging van de vangsten van Schotland naar België een rol spelen. Wanneer de keuze gaat tussen verkoop in Schotland enerzijds, of een tweede container huren om de visvangsten naar België over te brengen, dan kan de eerste optie heel wat voordeliger uitvallen.

Samenvattend kunnen we stellen dat het – in de huidige economische context – interessanter *kan* zijn om de kleine schelvis en wijting (en eventueel koolvis) in Schotland te markten, zeker wanneer overbrenging van de vangsten naar België impliceert dat er een tweede koelwagen moet ingezet worden. Voor de 'duurdere' soorten (waaronder kabeljauw, zeeduivel en langoestine) blijft verkoop in België vooralsnog te verkiezen boven verkoop in Schotland. Kandidaat Fladen-vissers zouden eventueel kunnen overwegen om hun langoestinevangsten (of een gedeelte ervan) in Aberdeen te markten (en op die manier een graantje mee te pikken van de gunstiger marktprijzen aldaar), maar dan moeten zij wel rekening houden met het feit dat Aberdeen een stuk verder van de meest lucratieve langoestinegronden ligt dan Fraserburgh of Peterhead. Dat betekent meteen langere transittijden, en ook dat telt mee in de eindafrekening.

5. Zee- en sedimentkaarten voor het Fladen-gebied

Het is niet de bedoeling om hier een volledig overzicht te geven van alle gedrukte en elektronische zeekaarten over het Fladen-gebied die momenteel op de markt zijn. Met

name voor wat de tweede groep betreft, kunnen we potentiële Fladen-visseren enkel aanraden contact op te nemen met hun vertrouwde software-leverancier, die hen het best zal kunnen vertellen welke kaarten beschikbaar zijn voor hun navigatiesysteem en 'fish track plotter'.

Zee- en navigatiekaarten

Vooreerst zijn er uiteraard de welbekende zee- en navigatiekaarten van de British Admiralty. Deze kaarten (en dan denken we meer in het bijzonder aan de bladen 2182C, 278, 291, en 292) bestrijken echter een zeer groot gebied, en zijn daarom minder geschikt voor de visserij.

Speciaal voor de zeevisserij zijn de geplastificeerde 'Kingfisher Charts' (kostprijs per stuk ca. 30 GBP), die elk een gebied bestrijken van ca. een halve breedtegraad bij anderhalve à twee lengtegraden, en die zeer gedetailleerd de posities weergeven van ondermeer boorplatforms, 'wells' (niet meer gebruikte en afgedekte boorputten), pijpleidingen en 'gerapporteerde vastlopers'. Voor de totaliteit van het Fladen-gebied heeft men een 15-tal kaarten nodig (zie Figuur 5.1. voor een overzicht van de vereiste kaarten, met hun referentienummers). In aanvulling op de zeekaarten worden tevens handige folders uitgegeven met informatie over de boorinstallaties in de regio, alsook regelmatige 'updates' (de zgn. 'Kingfisher Yellow Cards') met de bijgewerkte en/of nieuwe posities van boorplatforms, 'wells', obstakels, enz. Kaarten, folders en 'yellow cards' kunnen besteld worden bij:

Sea Fish Industry Authority
Kingfisher Charts
St. Andrew's Dock
Hull HU3 4QE, UK-England
Tel: 01482 327837
Fax: 01482 223310

Sedimentkaarten

De aanduidingen inzake bodemtype en -structuur op de 'Kingfisher Charts' zijn echter vrij rudimentair – alleszins onvoldoende om van enig nut te zijn bij een gerichte langoestinevisserij. Voor dat soort informatie is men veel beter gediend met de sedimentkaarten uitgegeven door de British Geological Survey (BGS). Deze kaarten (kostprijs per stuk ca. 13.50 GBP) bestrijken elk een gebied van één breedtegraad bij twee lengtegraden (zie Figuur 5.2. voor een overzicht van de kaarten in het Fladen-gebied, met vermelding van hun referentie), en bevatten gedetailleerde informatie over de samenstelling van de oppervlaktesedimenten.

Het nut van degelijke sedimentkaarten bij een gerichte langoestinevisserij kan niet genoeg benadrukt worden. Door hun gravende levenswijze zijn langoestines gebonden aan bepaalde sedimenttypen (zie Hoofdrapport voor verdere details). Bodems bestaande uit een mengsel van zand en slib zijn het meest geschikt omdat ze, enerzijds, voldoende zacht zijn om gangen in te graven en, anderzijds, toch voldoende samenhang bieden

zodat de gangen niet instorten. Compacte kleibodems, zeer zachte modderbodems en grofkorrelige zandbodems daarentegen, zijn voor langoestines veel minder of helemaal niet geschikt als leefmilieu. *A priori* kunnen we dan ook de grootste langoestinevangsten verwachten op zand-met-klei-bodems. Of dit in praktijk ook zo zal uitpakken hangt echter niet alleen af van de aantallen langoestines die in het bewuste gebied leven, maar ook van hun seizoenaal en dagelijks activiteitsritme, van de sterkte van eventuele bodemstromingen en, last but not least, van de weersomstandigheden (zie Hoofdrapport voor verdere details). In omgekeerde richting evenwel, gaat de redenering wél steeds op: op brijachtige modderbodems, op zuivere zandbodems en op zand-met-grint-bodems zal men nooit aantrekkelijke langoestinevangsten realiseren, hoe gunstig de andere omstandigheden ook mogen zijn.

Het nut van sedimentkaarten ligt dan ook voor de hand. Op onbekend terrein kan de schipper op de kaarten aflezen waar hij kans maakt op lucratieve langoestinevangsten en waar niet. Met name in gebieden waar de bodem iets heeft van een lappendeken (zoals bvb. in het Noorden van het Fladen-gebied), of in overgangszones van geschikte naar ongeschikte bodems, zijn sedimentkaarten zeer handig.

Gebieden die we, voor de gerichte langoestinevisserij, als potentieel interessant kunnen weerhouden, vinden we op de BGS-kaarten terug met de vermelding 'sandy mud' (symbool sM) en 'muddy sand' (symbool mS). In principe geldt dit ook voor de zones die op de kaarten ingekleurd zijn als 'mud' (symbool M), maar op dergelijke gronden zijn de vangsten doorgaans modderig, en het risico op vastlopen is er reëel. Overigens komt dit sedimenttype in het Fladen-gebied enkel voor op Witch Ground (SE van visvak 707), en daar is vissen om nog andere redenen geen aanrader (Witch Ground en omgeving zijn immers letterlijk bezaaid met boorplatforms en 'wells').

De sedimentkaarten van BGS kunnen besteld worden op volgend adres:

British Geological Survey (BGS)
Sales desk
Keyworth
Nottingham NG12 5GG, UK-England
Tel: 01159 363241
Fax: 01159 363488

Vermeld bij de bestelling dat het gaat om 'sea bed sediment maps' (BGS geeft immers nog andere kaarten uit, die aangeduid worden met dezelfde benamingen als die welke op Figuur 5.2. vermeld staan).

Interessant om weten: BGS geeft dergelijke sedimentkaarten uit, niet alleen voor het Noorden van de Noordzee, maar voor de totaliteit van de Britse wateren (dus voor de ganse Britse sector van de Noordzee, het Kanaal, de Ierse Zee, de wateren ten Westen van Schotland, en de gebieden rondom de Orkneys en de Shetlands). De catalogus met alle beschikbare kaarten (zgn. UTM 1:250 000 Series of the UK & Continental Shelf) kan op bovenstaand adres aangevraagd worden, of kan geraadpleegd worden op de website van BGS: <http://www.bgs.ac.uk/>

6. Referenties

- ANON. (1971): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1970.
Uitgave Department of Agriculture and Fisheries for Scotland, Edinburgh, UK.
- ANON. (1976): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1975.
Uitgave Department of Agriculture and Fisheries for Scotland, Edinburgh, UK.
- ANON. (1981): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1980.
Uitgave Department of Agriculture and Fisheries for Scotland, Edinburgh, UK.
- ANON. (1986): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1985.
Uitgave Department of Agriculture and Fisheries for Scotland, Edinburgh, UK.
- ANON. (1991): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1990.
Uitgave The Scottish Office, Agriculture and Fisheries Department, Edinburgh, UK.
- ANON. (1996): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1995.
Uitgave The Scottish Office, Agriculture, Environment and Fisheries Department, Edinburgh, UK.
- ANON. (1997): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1996.
Uitgave The Scottish Office, Agriculture, Environment and Fisheries Department, Edinburgh, UK.
- ANON. (1998): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1997.
Uitgave The Scottish Office, Agriculture, Environment and Fisheries Department, Edinburgh, UK.
- ANON. (1999): Scottish Sea Fisheries Statistical Tables 1998.
Uitgave Scottish Executive, Rural Affairs Department, Edinburgh, UK.
- ANON. (1999): Aberdeen Port Handbook.
Uitgave Aberdeen Harbour Board, Aberdeen, UK, 62 pp.
- ANON. (1999): Directory of North-East Council Harbours.
Uitgave Aberdeenshire and Moray Council Harbours, Aberdeen, UK, 40 pp.
- ANON. (1999): Fraserburgh Harbour – Your key location in the North.
Uitgave Fraserburgh Harbour Commissioners, Fraserburgh, UK, 7 pp.
- ANON. (1999): Guide to Grampian Highlands, Aberdeen and the North East Coast.
Uitgave Aberdeen and Grampian Tourist Board, Aberdeen, UK, 76 pp.
- ANON. (1999): Olsen's Fisherman's Nautical Almanack, 1999.
Uitgave Dennis Print & Publishing, Scarborough, UK, 680 pp.

ANON. (1999): Ports of Scotland and Containerbases, 1999/2000.
Uitgave Graham Ogilvie, Dundee, UK, 100 pp.

ANON. (1999): The Ports of Peterhead.
Uitgave Peterhead Bay Authority en Peterhead Harbour Trustees, Peterhead, UK, 52 pp.

ICES (1999): Report of the Working Group on *Nephrops* Stocks.
ICES, CM 1999/ACFM:13 (mimeo), 504 pp.

TAYLOR, J. (19??): Fishing the North East – A guide to the places, the people and their craft.
Uitgave Northern Books, Farnham, UK, 80 pp.

WELVAERT, M. (1981): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1980.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Landbouw, 55 pp.

WELVAERT, M. (1986): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1985.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Landbouw, 161 pp.

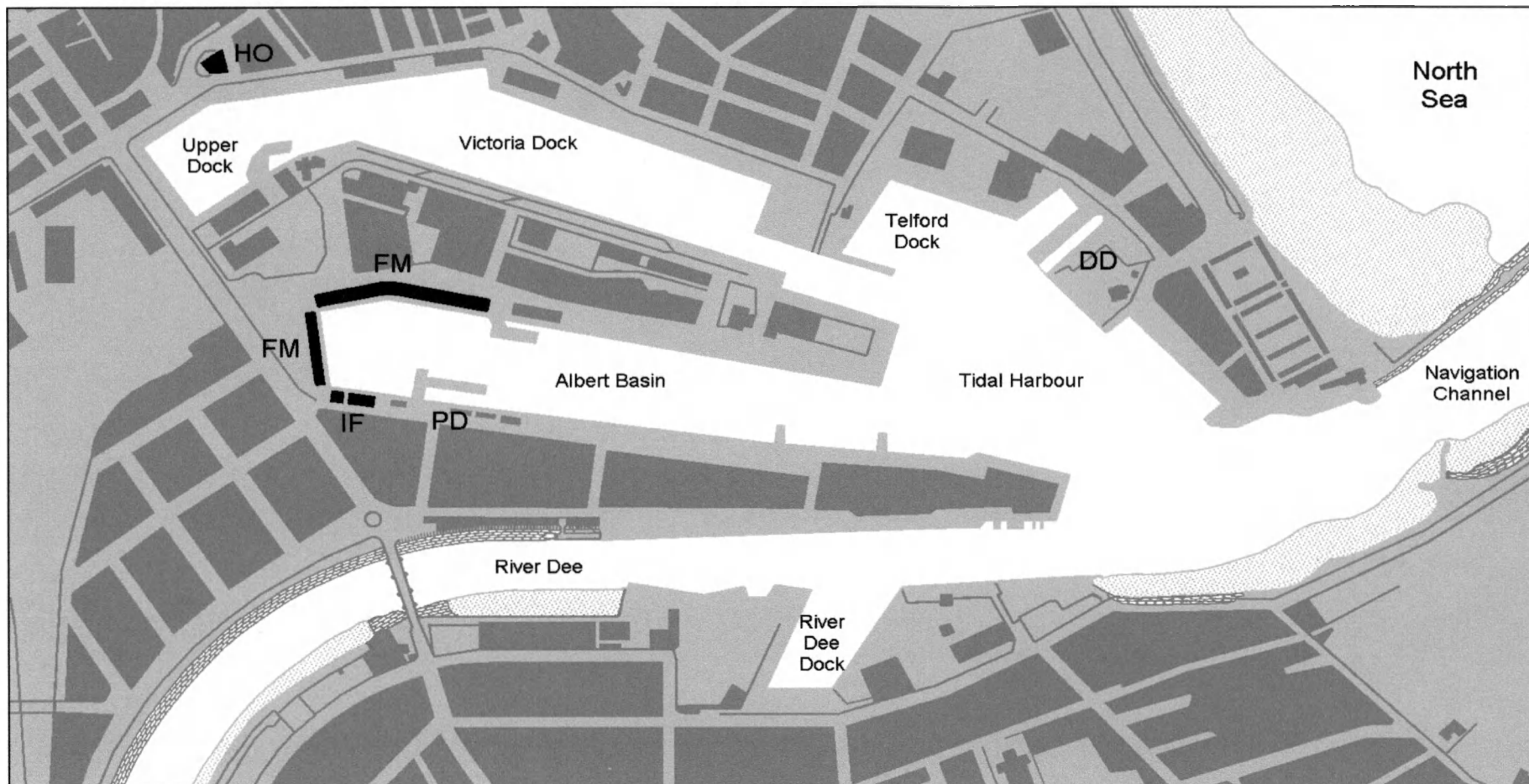
WELVAERT, M. (1991): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1990.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Landbouw, 177 pp.

WELVAERT, M. (1996): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1995.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Middenstand en Landbouw, 186 pp.

WELVAERT, M. (1997): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1996.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Middenstand en Landbouw, 194 pp.

WELVAERT, M. (1998): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1997.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Middenstand en Landbouw, 192 pp.

WELVAERT, M. (1999): De Belgische zeevisserij – Aanvoer en besomming – 1998.
Uitgave Dienst Zeevisserij, Ministerie van Middenstand en Landbouw, 198 pp.

Bewerkt naar een plan van de Aberdeen Harbour Board

Figuur 2.1. - Aberdeen: Overzichtskaart van de haven.

HO = Harbour Office FM = Vismijn (Fish market) IF = IJsfabriek (Ice factory) PD = Pontondok (Pontoon dock) DD = Droogdok (Dry dock)

Foto Frank Redant

Figuur 2.2. - Aberdeen: Algemeen zicht op de haven, met vooraan Tidal Harbour, rechts Telford Dock, in het midden Victoria Dock, en links Albert Basin.

Foto Frank Redant

Figuur 2.3. - Aberdeen: Zuideroever van Victoria Dock, met achteraan de ferry-terminal van P&O, en vooraan enkele van de talrijke supply-schepen.

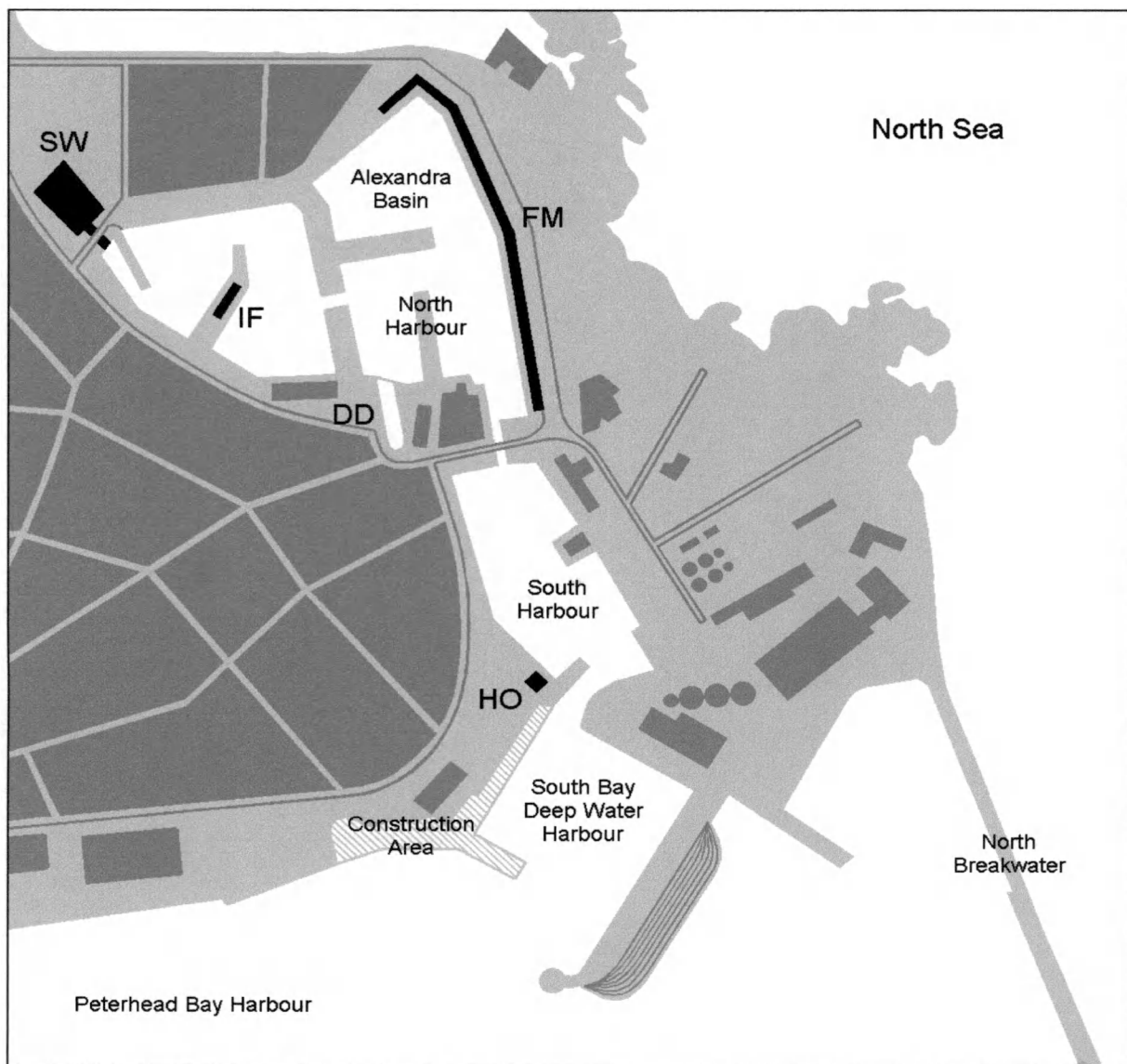
Foto Frank Redant

Figuur 2.4. - Aberdeen: River Dee Dock (op de voorgrond) en supply-schepen afgemeerd aan Point Law Oil Terminal, op de linkeroever van River Dee.

Foto Frank Redant

Figuur 2.5. - Aberdeen: Zicht langs de visserskaai op de zuidoever van Albert Basin. Het grijze gebouw links op de achtergrond is de vismijn.

Bewerkt naar een plan van de Peterhead Harbour Authorities

Figuur 2.6. - Peterhead: Overzichtskaart van de haven.

HO = Harbour Office FM = Vismijn (Fish market) IF = IJsfabriek (Ice factory)
 DD = Droogdok (Dry dock) SW = Slipway

Foto Frank Redant

Figuur 2.7. - Peterhead: Zicht op South Harbour en de doorgang naar North Harbour.

Foto Frank Redant

Figuur 2.8. - Peterhead: Alexandra Basin, met op de achtergrond de vismijn.

Foto Frank Redant

Figuur 2.9. - Peterhead: Schelpendreggers in North Harbour.
Het lage gebouw op de achtergrond is de vismijn.

Foto Frank Redant

Figuur 2.10. - Peterhead: Ijsfabriek op de pier in de achterhaven.

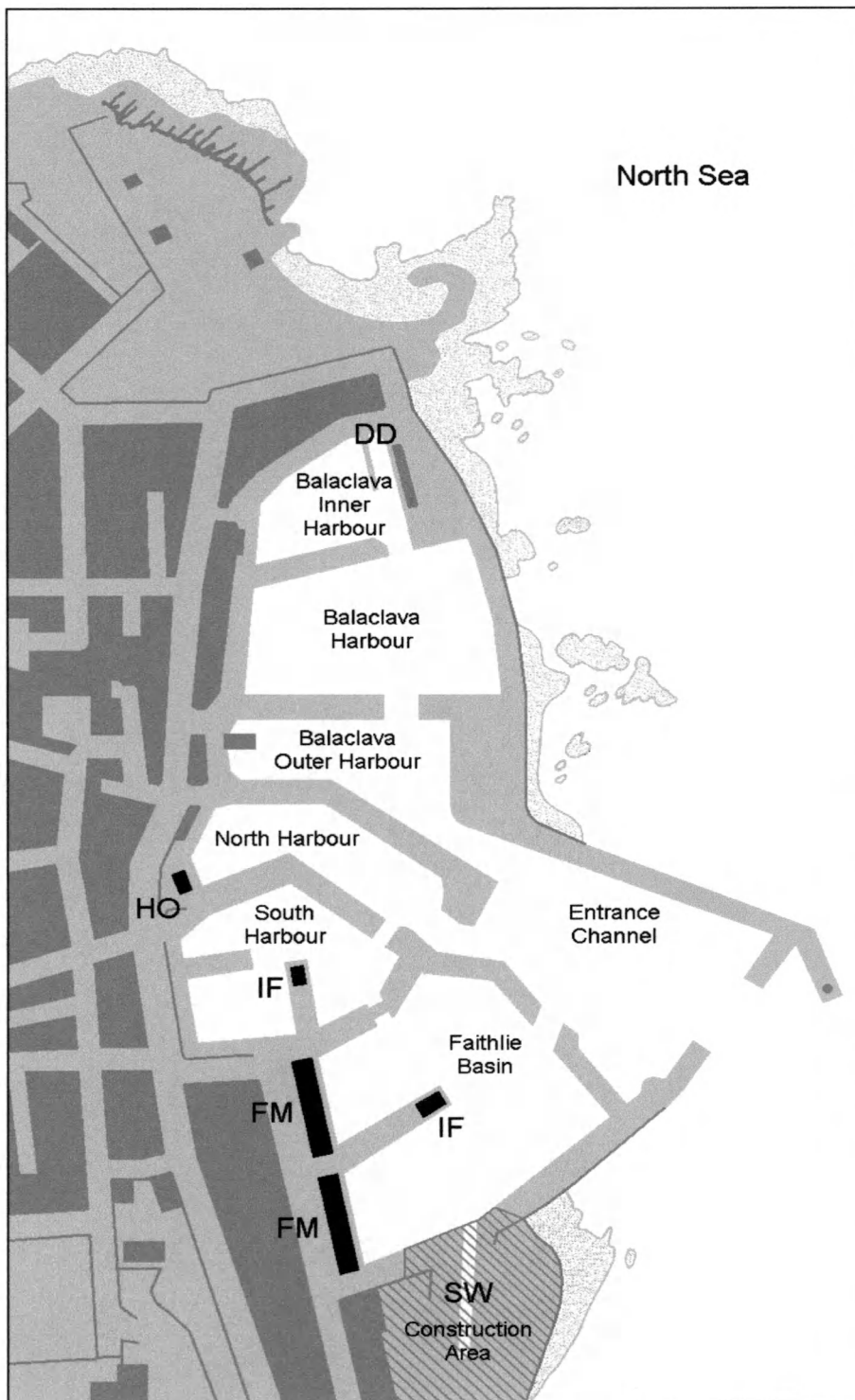
Foto Frank Redant

Figuur 2.11. - Peterhead: De verbinding tussen achterhaven en North Harbour, één van de nauwe doorgangen, typisch voor de haven van Peterhead.

Foto Frank Redant

Figuur 2.12. - Peterhead: Achterhaven met zicht op de slipway.

Bewerkt naar een stadsplan van de toeristische dienst van Fraserburgh

Figuur 2.13. - Fraserburgh: Overzichtskaart van de haven.

HO = Harbour Office FM = Vismijn (Fish market) IF = IJsfabriek (Ice factory)
 DD = Droogdok (Dry dock) SW = Slipway

Foto Frank Redant

Figuur 2.14. - Fraserburgh: Algemeen zicht op de haven.

Foto Frank Redant

Figuur 2.15. - Fraserburgh: Zicht op South Harbour.
Het gebouwtje met de dakvensters is het Harbour Office.

Foto Frank Redant

Figuur 2.16. - Fraserburgh: Langoestine- en witvistrawlers in South Harbour.
 Let op het kluwen keten bij het vaartuig links, dat door sommigen als 'clump' wordt gebruikt.

Foto Frank Redant

Figuur 2.17. - Fraserburgh: Zicht op Balaclava Harbour.

Tabel 3.1. - NE Schotse havendistricten, en aanlandingsplaatsen die er deel van uitmaken.

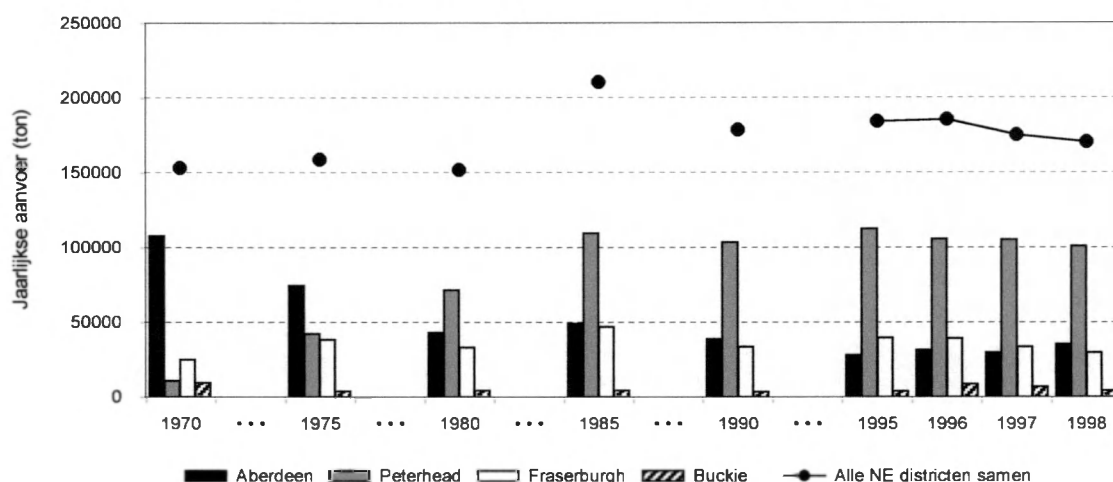
	District Aberdeen	District Peterhead	District Fraserburgh	District Buckie
Aanlandingsplaatsen die deel uitmaken van het district (in alfabetische volgorde)	Aberdeen Catterline Gourdon Johnshaven Montrose Stonehaven	Boddam Peterhead Port Errol	Fraserburgh Gardenstown Macduff Pitullie Rosehearty Sandhaven Whitehills	Avoch Buckie Burghead Invergordon Inverness Lossiemouth Portmahomack

Tabel 3.2. - Aanvoer en aanvoerwaarde van vis, schaal- en weekdieren in de NE Schotse havendistricten. Cijfers voor 1970-98.

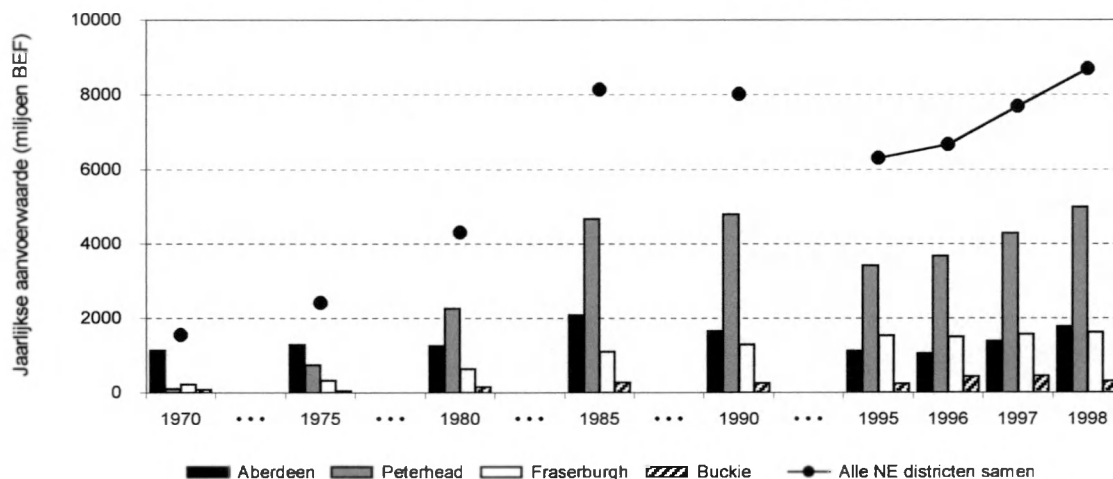
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF
1970	107640	1148	10794	96	25102	218	9342	88
...								
1975	74474	1295	42116	740	38263	332	3738	46
...								
1980	43044	1268	71341	2259	32998	639	4323	157
...								
1985	49346	2083	109394	4676	47121	1100	4441	274
...								
1990	38583	1665	103242	4793	33492	1287	3270	260
...								
1995	27943	1122	112376	3412	39834	1531	3762	234
1996	31393	1051	105718	3676	39389	1501	8677	433
1997	29716	1373	105003	4293	33411	1577	6910	442
1998	35233	1776	101014	4990	29874	1623	4106	304

Aanvoer in ton 'standaardgewicht'
Aanvoerwaarden omgerekend naar BEF op basis van wisselkoersen verstrekt door Nationale Bank van België

Aanvoer in NE Schotse havendistricten : Alle soorten

Aanvoerwaarde in NE Schotse havendistricten : Alle soorten

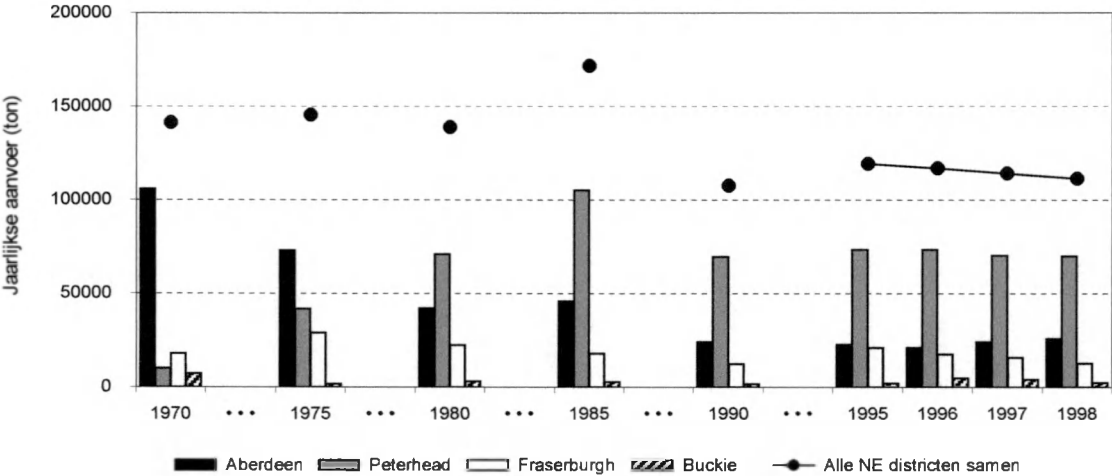
Tabel 3.3. - Aanvoer en aanvoerwaarde van demersale vissoorten in de NE Schotse havendistricten. Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF
1970	105909	1021	9961	90	18045	178	7311	72
1975	73155	1280	41697	729	28845	282	1846	29
1980	42106	1261	71034	2247	22577	555	3081	89
1985	45944	2047	105041	4575	18079	721	2680	118
1990	24100	1533	69517	4481	12402	762	1625	105
1995	22640	1006	73567	2961	21020	870	2030	111
1996	21003	969	73517	3105	17645	781	4849	246
1997	24129	1285	70219	3469	15846	728	4077	240
1998	26008	1617	70038	4269	12872	727	2546	184

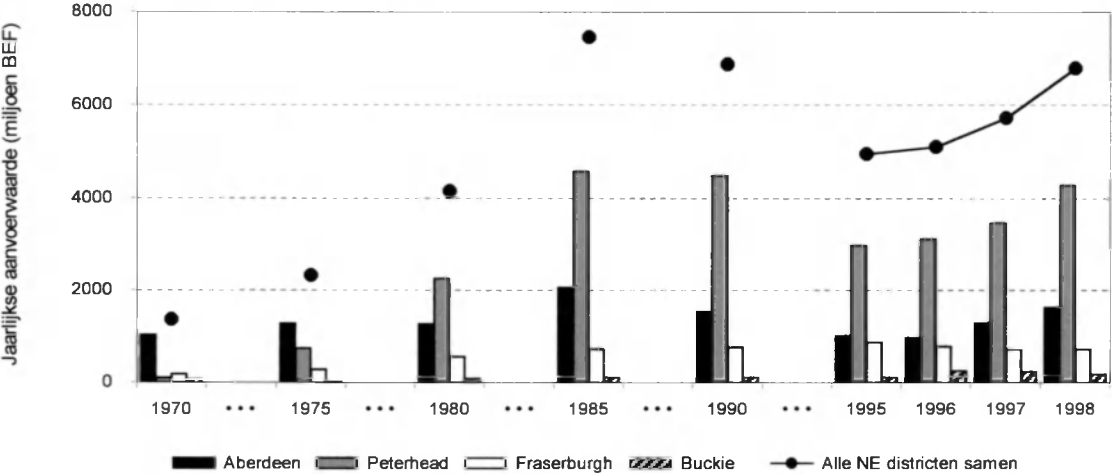
Aanvoer in ton 'standaardgewicht'

Aanvoerwaarden omgerekend naar BEF op basis van wisselkoersen verstrekt door Nationale Bank van België

Aanvoer in NE Schotse havendistricten : Demersale vissoorten

Aanvoerwaarde in NE Schotse havendistricten : Demersale vissoorten

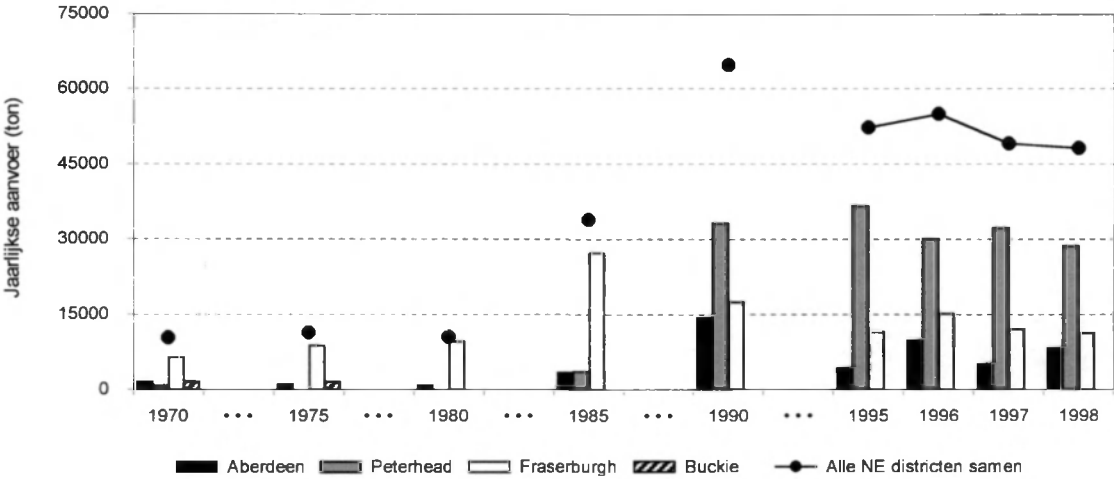

Tabel 3.4. - Aanvoer en aanvoerwaarde van pelagische vissoorten in de NE Schotse havendistricten. Cijfers voor 1970-98.

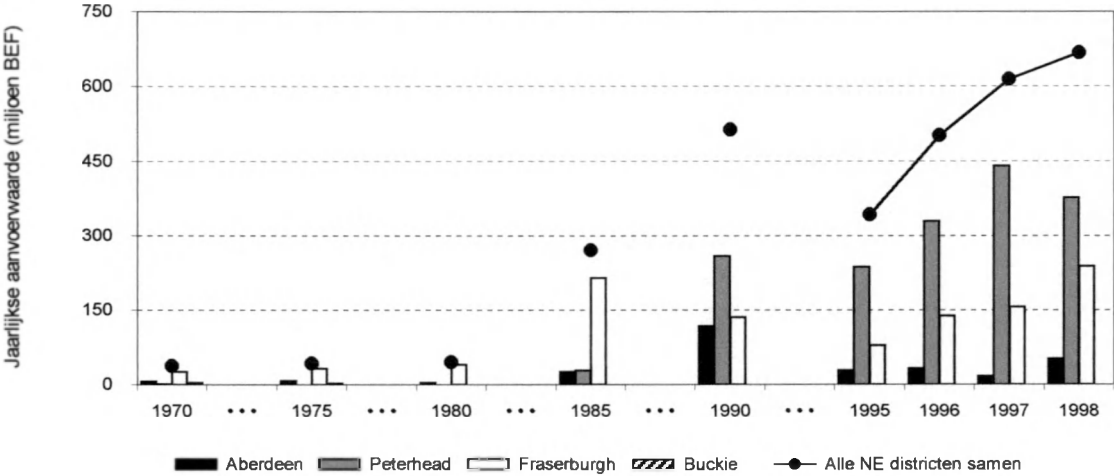
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF
1970	1633	7	750	2	6389	26	1561	4
1975	1058	8	59	0	8759	32	1507	3
1980	877	4	36	0	9491	41	60	0
1985	3295	26	3432	29	27222	215	0	0
1990	14352	118	33092	259	17377	136	0	0
1995	4283	28	36538	237	11492	79	0	0
1996	9935	32	30006	331	15060	139	0	0
1997	4968	17	32190	440	11993	156	1	0
1998	8292	51	28659	377	11195	238	0	0

Aanvoer in ton 'standaardgewicht'
Aanvoerwaarden omgerekend naar BEF op basis van wisselkoersen verstrekt door Nationale Bank van België

Aanvoer in NE Schotse havendistricten : Pelagische vissoorten

Aanvoerwaarde in NE Schotse havendistricten : Pelagische vissoorten

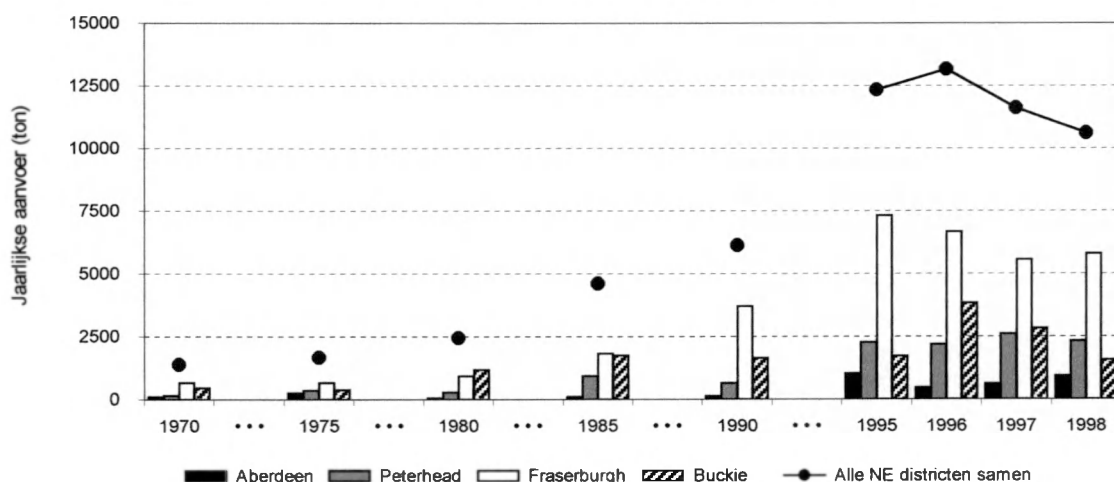

Tabel 3.5. - Aanvoer en aanvoerwaarde van schaal- en weekdieren in de NE Schotse havendistricten. Cijfers voor 1970-98.

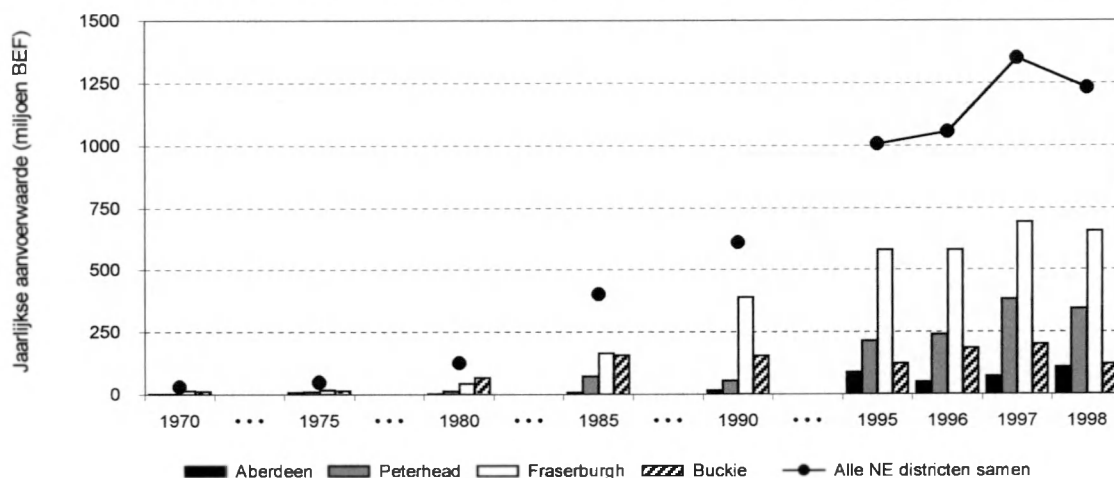
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
	ton	mijl BEF	ton	mijl BEF	ton	mijl BEF	ton	mijl BEF
1970	98	1	153	4	668	14	470	12
1975	262	7	360	11	659	18	385	14
1980	61	2	271	12	931	44	1182	68
1985	106	9	921	72	1822	164	1761	157
1990	131	14	633	54	3713	389	1645	155
1995	1019	87	2271	214	7321	582	1732	124
1996	455	49	2195	240	6684	581	3828	187
1997	619	72	2593	383	5572	693	2832	202
1998	933	108	2318	344	5807	658	1560	121

Aanvoer in ton 'standaardgewicht'
Aanvoerwaarden omgerekend naar BEF op basis van wisselkoersen verstrekt door Nationale Bank van België

Aanvoer in NE Schotse havendistricten : Schaal- en weekdieren

Aanvoerwaarde in NE Schotse havendistricten : Schaal- en weekdieren

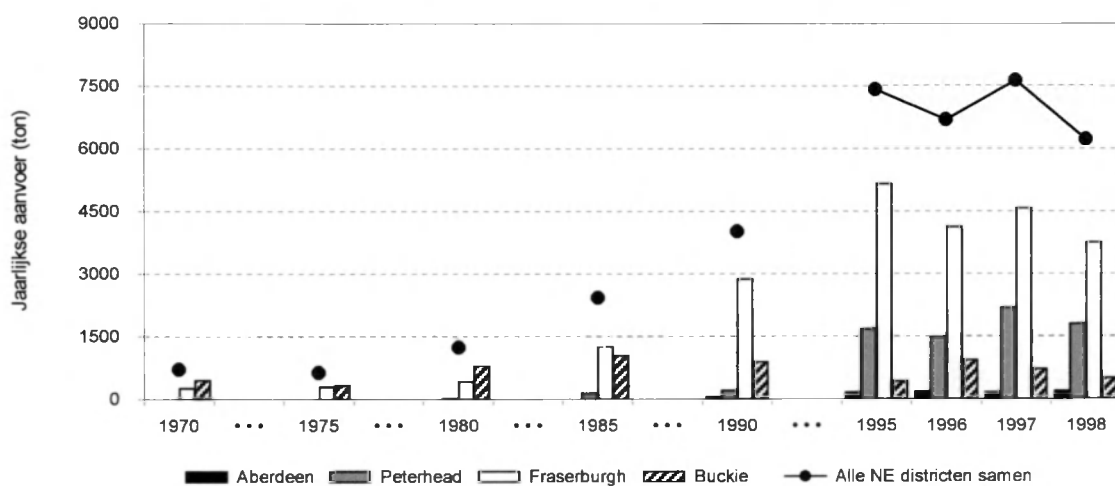
Tabel 3.6. - Aanvoer en aanvoerwaarde van langoustine in de NE Schotse havendistricten.
Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde	Aanvoer	Waarde
	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF	ton	milj BEF
1970	0	0	1	0	267	8	449	11
1975	0	0	1	0	298	10	332	12
1980	0	0	15	1	422	25	798	49
1985	0	0	135	19	1257	131	1029	104
1990	44	8	202	25	2884	334	883	95
1995	162	28	1667	182	5158	455	413	31
1996	171	28	1479	197	4123	427	926	74
1997	161	30	2179	353	4570	616	712	82
1998	186	35	1794	297	3758	509	501	56

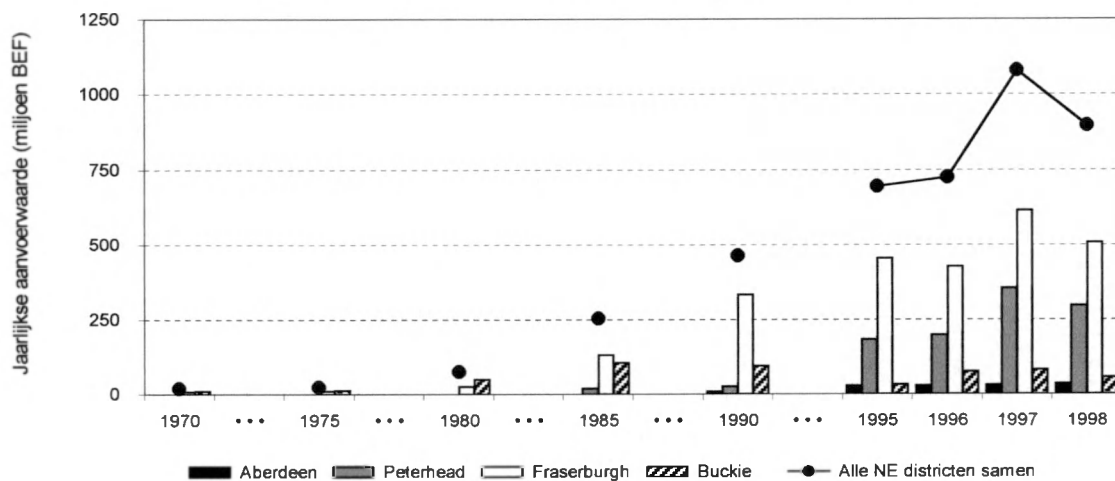
Aanvoer in ton 'standaardgewicht'

Aanvoerwaarden omgerekend naar BEF op basis van wisselkoersen verstrekt door Nationale Bank van België

Aanvoer in NE Schotse havendistricten : Langoustine

Aanvoerwaarde in NE Schotse havendistricten : Langoustine

Tabel 3.7. - Aanvoer en aanvoerwaarde van diverse soortengroepen in de NE Schotse haven-districten, en aandeel van ieder district in de totale Schotse aanvoer (Oost- en Westkust samen).
Cijfers voor 1998.

Alle soortengroepen					
District	Aanvoer	Aanvoer	Waarde	Waarde	Belangrijkste aanvoerhaven(s)
	ton	%	milj BEF	%	
Aberdeen	35233	10,3	1776	10,1	Aberdeen (\pm 95 %)
Peterhead	101014	29,5	4990	28,4	Peterhead (quasi-totaliteit van de aanvoer)
Fraserburgh	29873	8,7	1623	9,2	Fraserburg (> 95 %)
Buckie	4106	1,2	304	1,7	Buckie (> 70 %)
Alle Schotse havens	342488		17562		

Demersale vissoorten					
District	Aanvoer	Aanvoer	Waarde	Waarde	Belangrijkste aanvoerhaven(s)
	ton	%	milj BEF	%	
Aberdeen	26008	14,3	1617	14,8	Aberdeen (> 95 %)
Peterhead	70038	38,6	4269	39,0	Peterhead (quasi-totaliteit van de aanvoer)
Fraserburgh	12872	7,1	727	6,6	Fraserburgh (> 90 %)
Buckie	2546	1,4	184	1,7	Buckie (> 75 %)
Alle Schotse havens	181328		10943		

Pelagische vissoorten					
District	Aanvoer	Aanvoer	Waarde	Waarde	Belangrijkste aanvoerhaven(s)
	ton	%	milj BEF	%	
Aberdeen	8292	7,8	51	3,5	Aberdeen (totaliteit van de aanvoer)
Peterhead	28659	26,9	377	25,6	Peterhead (totaliteit van de aanvoer)
Fraserburgh	11195	10,5	238	16,1	Fraserburgh (totaliteit van de aanvoer)
Buckie	0	0,0	0	0,0	
Alle Schotse havens	106733		1477		

Schaal- en weekdieren					
District	Aanvoer	Aanvoer	Waarde	Waarde	Belangrijkste aanvoerhaven(s)
	ton	%	milj BEF	%	
Aberdeen	933	1,7	108	2,1	Aberdeen (\pm 65 %)
Peterhead	2318	4,3	344	6,7	Peterhead (quasi-totaliteit van de aanvoer)
Fraserburgh	5807	10,7	658	12,8	Fraserburgh (> 95 %)
Buckie	1560	2,9	121	2,3	Buckie (\pm 60 %) en Portmahomack (\pm 20 %)
Alle Schotse havens	54427		5142		

Langoestine					
District	Aanvoer	Aanvoer	Waarde	Waarde	Belangrijkste aanvoerhaven(s)
	ton	%	milj BEF	%	
Aberdeen	186	0,9	35	1,4	Aberdeen
Peterhead	1794	9,0	297	11,4	Peterhead
Fraserburgh	3758	18,8	509	19,6	Fraserburgh
Buckie	501	2,5	56	2,1	Buckie en Portmahomack
Alle Schotse havens	19984		2597		

Tabel 3.8. - Aanvoer en aanvoerwaarde van vis, schaal- en weekdieren in de NE Schotse haven-districten, per soort en per soortengroep. Cijfers voor 1998.

Soort of soortengroep	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie	
	Aanvoer ton	Waarde milj BEF	Aanvoer ton	Waarde milj BEF	Aanvoer ton	Waarde milj BEF	Aanvoer ton	Waarde milj BEF
Hondshaai	200	12,4	419	26,5	316	20,6	128	7,3
Vleet	257	13,1	303	12,2	97	2,9	70	3,3
Zeepaling	4	0,1	4	0,2	1	0,1	1	0,1
Heek	48	5,5	159	14,8	17	1,4	10	0,8
Kabeljauw	6221	477,3	16739	1322,7	1945	138,0	297	23,5
Schelvis	12691	650,0	29981	1384,2	5538	209,8	608	25,4
Wijting	2345	92,8	7986	291,7	1945	47,1	185	5,6
Pollak	113	7,4	352	23,0	10	0,7	96	5,9
Koolvis	1201	42,9	3753	132,6	299	10,3	38	1,4
Leng (alle soorten)	447	27,5	2775	156,3	346	19,3	313	17,9
Lom	24	1,1	136	6,3	9	0,4	20	0,8
Zeewolf	82	8,9	309	32,7	31	3,7	5	0,5
Roodbaars (alle soorten)	162	9,2	123	5,6	17	0,8	11	0,5
Poon (alle soorten)	1	0,1	23	0,5	+	+	+	+
Schartong	89	6,9	779	62,2	91	6,7	76	8,3
Tarbot	12	5,4	43	12,7	24	7,7	3	1,2
Griet	2	0,4	+	0,1	+	+	+	+
Witje of hondstong	106	6,6	596	33,8	292	13,7	14	0,6
Heilbot	26	8,6	64	16,0	18	5,0	2	0,4
Groenlandse heilbot	97	11,1	110	10,6	30	3,3	20	1,5
Schar	15	0,6	28	1,1	7	0,2	14	0,4
Tongschar of steenschol	460	66,4	889	114,3	188	15,7	22	2,3
Schol	671	46,1	1216	80,4	274	11,0	174	10,9
Tong	1	0,4	3	0,9	2	0,1	—	—
Zeeduivel of staart	662	111,2	3043	511,5	1219	201,3	414	63,2
Overige	71	5,5	205	16,0	156	7,3	25	2,0
Demersaal totaal	26008	1617,3	70038	4268,8	12872	727,1	2546	183,7
Haring	+	+	17056	132,2	4026	29,7	—	—
Sprot	—	—	—	—	19	0,1	—	—
Blauwe wijting	7639	28,1	2233	28,7	+	+	—	—
Horsmakreel	+	+	395	3,5	+	+	—	—
Makreel	653	23,2	8932	212,7	7108	207,2	—	—
Overige	—	—	43	0,3	42	0,9	—	—
Pelagisch totaal	8292	51,4	28659	377,4	11195	237,8	0	0,0
Sint Jacobsschelp	478	44,6	179	21,5	431	38,2	573	47,9
Wulk	2	0,1	64	0,6	11	0,1	—	—
Pijlinktvis	103	10,1	205	20,3	314	26,9	138	11,4
Noordse steurgarnaal	—	—	74	4,6	1257	79,3	34	2,1
Kreeft	20	11,2	1	0,1	1	0,3	+	0,1
Langoestine	186	35,4	1794	296,9	3758	509,5	501	55,5
Noordzeekrab	137	5,8	2	0,1	21	3,3	1	0,1
Overige	7	0,6	+	+	14	0,2	313	3,6
Schaal- en weekdieren	933	107,7	2319	344,1	5807	657,9	1560	120,8
Algemeen totaal	35233	1776,3	101014	4990,2	29874	1622,9	4106	304,5

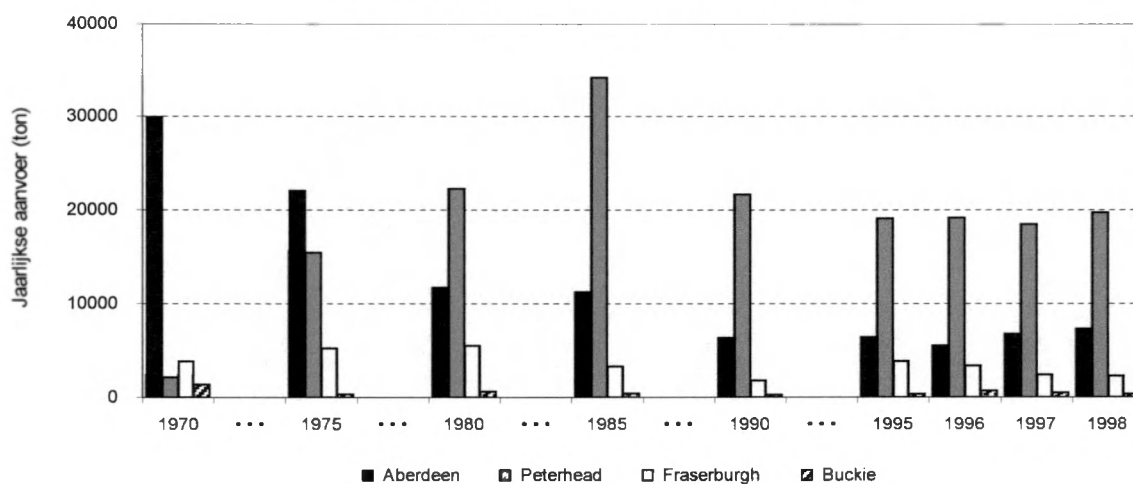
Tabel 4.1. - Aanvoer en gemiddelde prijs van kabeljauw in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 5	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	29950	14	2118	13	3888	14	1364	14			
1975	22076	21	15447	20	5272	22	311	19			
1980	11744	42	22279	42	5483	45	586	39			33
1985	11242	60	34107	57	3325	58	409	53			64
1990	6347	74	21673	74	1768	72	271	69			87
1995	6431	47	19128	46	3869	43	337	48	68	36	51
1996	5524	51	19167	53	3383	48	688	48	71	42	57
1997	6745	63	18463	67	2425	60	481	62	80	47	61
1998	7341	77	19752	79	2295	71	350	79	97	60	73

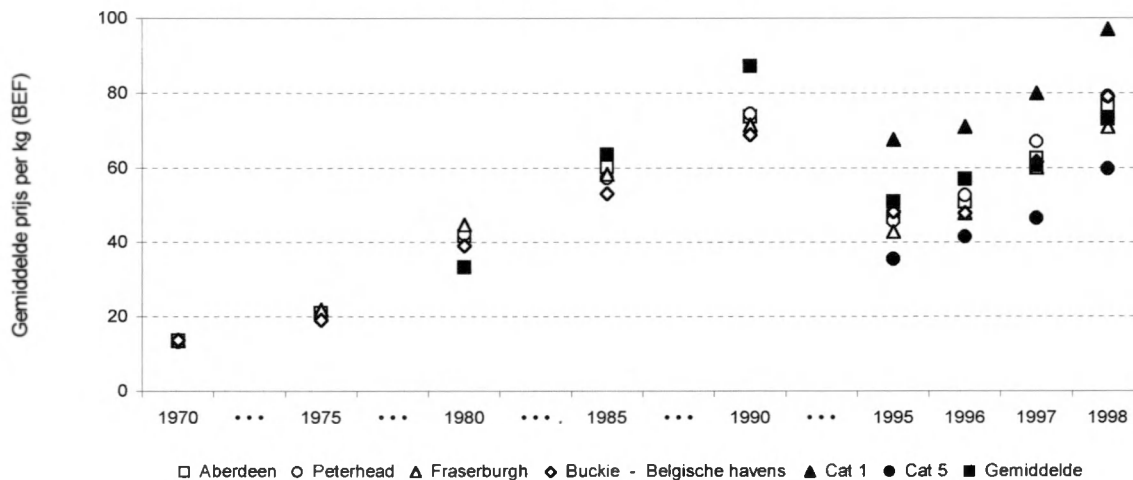
Aanvoercijfers in ton levend gewicht

Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Kabeljauw : Aanvoer in NE Schotse havens

Kabeljauw : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

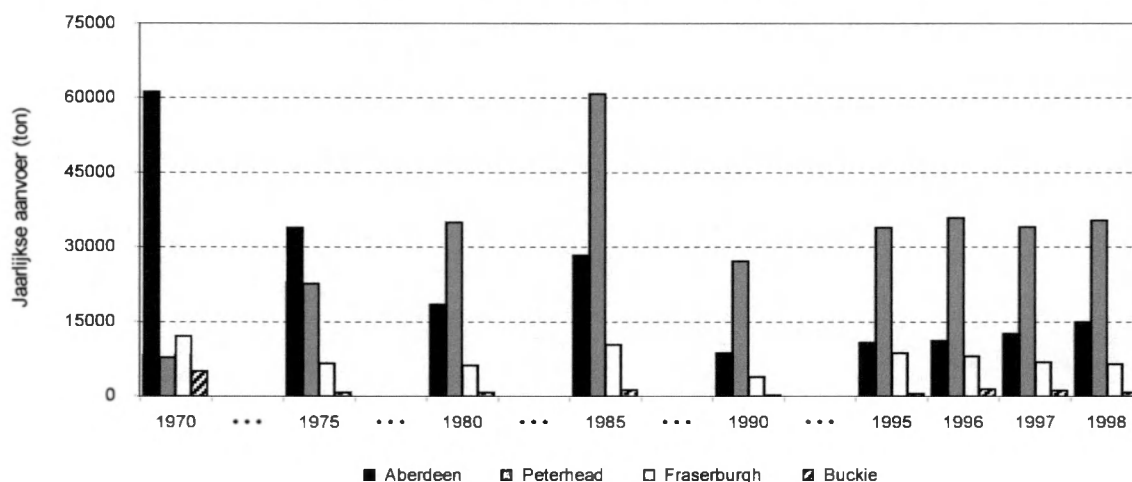

Tabel 4.2. - Aanvoer en gemiddelde prijs van schelvis in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

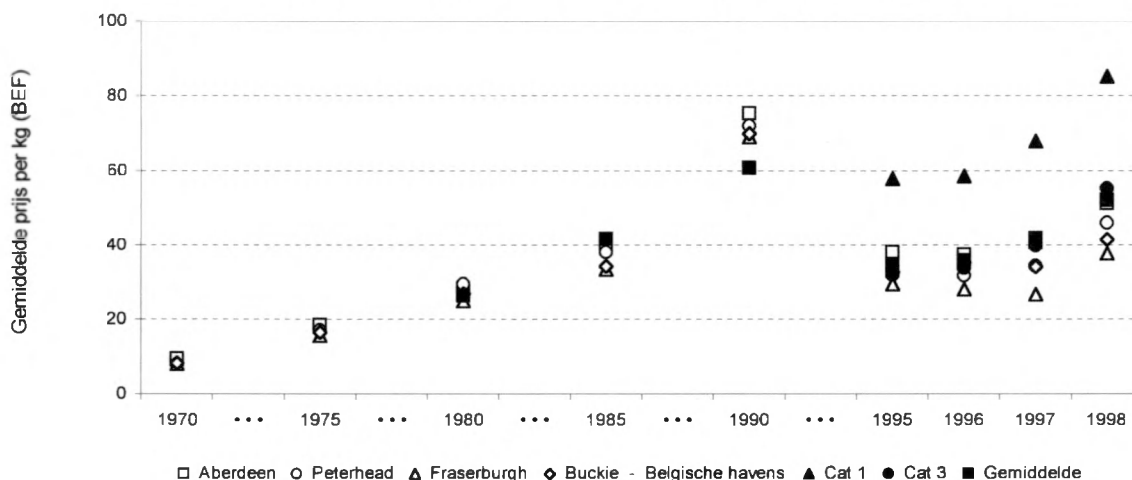
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1 BEF/kg	Cat 3 BEF/kg	Gem. BEF/kg
1970	61208	9	7741	8	12096	8	5077	8			
1975	33872	18	22615	17	6588	16	780	17			
1980	18471	28	34964	30	6257	25	745	27			26
1985	28298	40	60871	38	10363	34	1285	34			42
1990	8677	75	27157	72	3842	69	270	70			61
1995	10756	38	33893	34	8649	30	504	33	58	32	35
1996	11182	37	35819	32	8022	28	1463	35	59	34	36
1997	12549	41	34026	34	6951	27	1211	34	68	40	42
1998	14975	51	35378	46	6535	38	717	42	85	55	52

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Schelvis : Aanvoer in NE Schotse havens

Schelvis : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

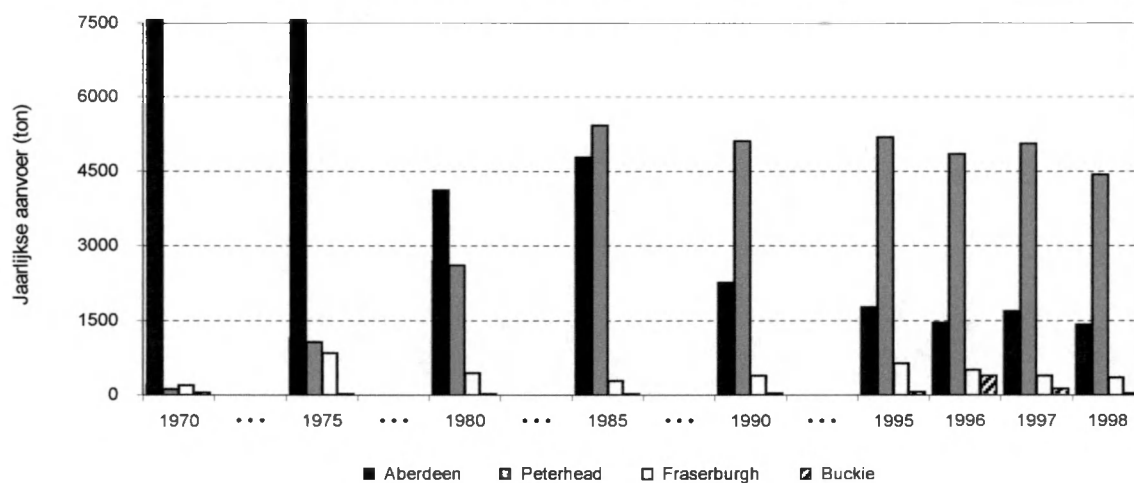
Tabel 4.3. - Aanvoer en gemiddelde prijs van koolvis in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	14658	5	116	5	197	3	48	5			
1975	11837	8	1062	9	846	8	25	8			
1980	4117	23	2613	25	436	19	23	18			28
1985	4781	22	5420	21	291	23	28	15			42
1990	2261	30	5114	28	385	28	39	25			45
1995	1762	25	5188	25	642	22	60	25	44	28	31
1996	1451	24	4843	25	504	25	393	15	40	30	32
1997	1696	26	5052	28	392	27	129	30	47	42	42
1998	1417	36	4429	35	353	34	45	36	63	48	47

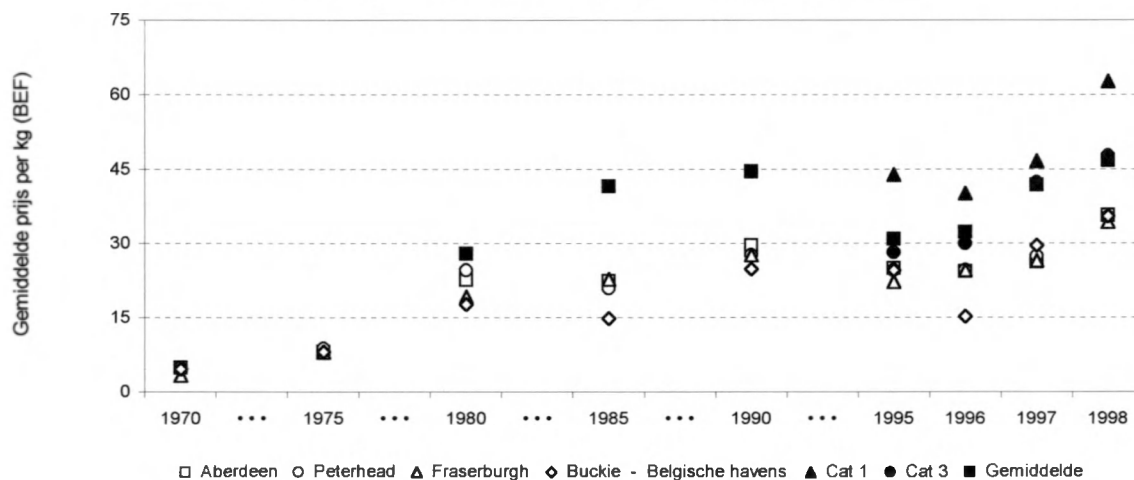
Aanvoercijfers in ton levend gewicht

Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Koolvis : Aanvoer in NE Schotse havens

Koolvis : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

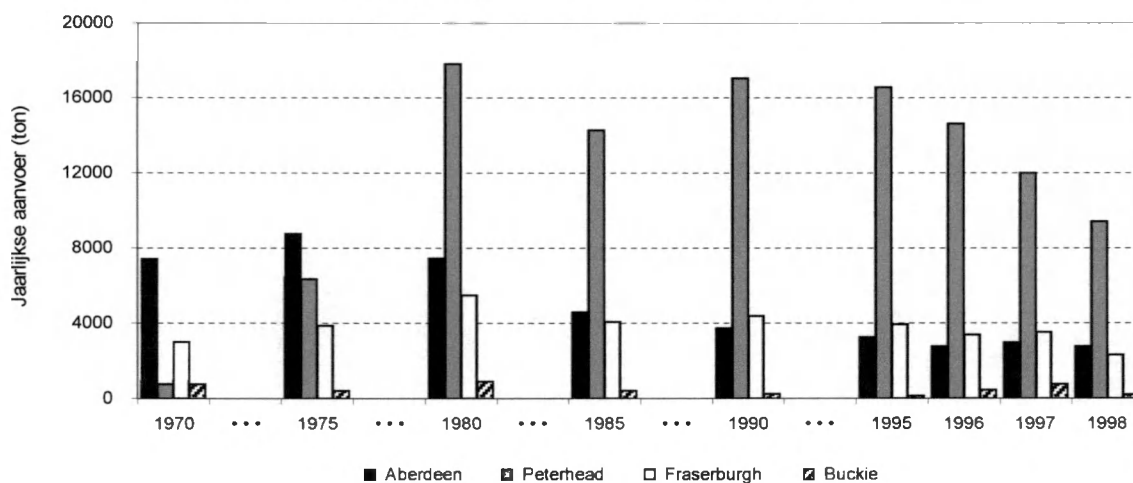

Tabel 4.4. - Aanvoer en gemiddelde prijs van wijting in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

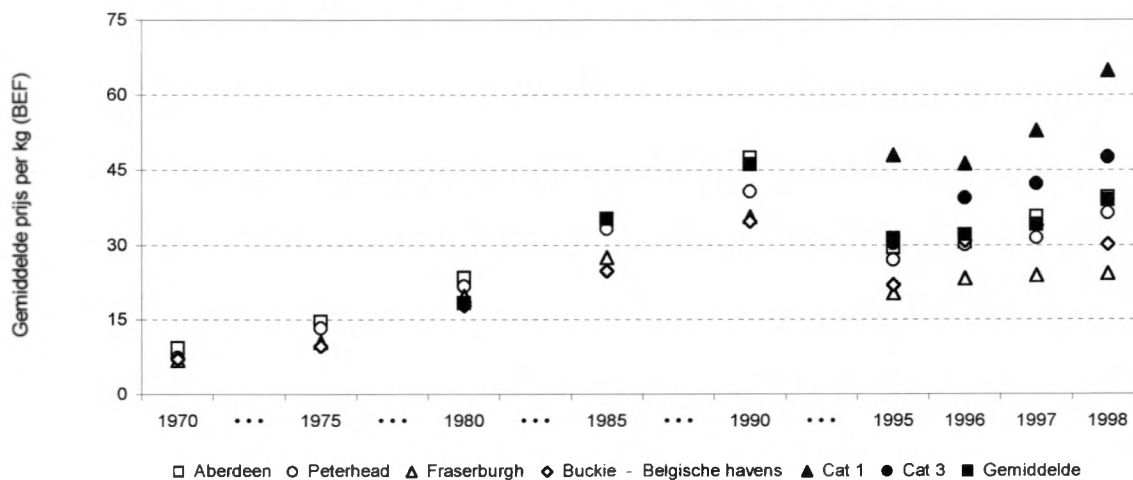
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	7406	9	764	7	2992	7	773	7			
1975	8757	15	6359	13	3874	10	417	10			
1980	7433	23	17796	22	5500	20	884	18			18
1985	4594	35	14267	33	4076	27	404	25			35
1990	3713	47	17044	41	4371	36	251	35			46
1995	3252	29	16557	27	3944	20	138	22	48	30	31
1996	2774	31	14605	30	3396	23	460	31	46	40	32
1997	2956	36	12009	31	3509	24	771	34	53	42	34
1998	2767	40	9423	37	2295	24	218	30	65	48	39

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Wijting : Aanvoer in NE Schotse havens

Wijting : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

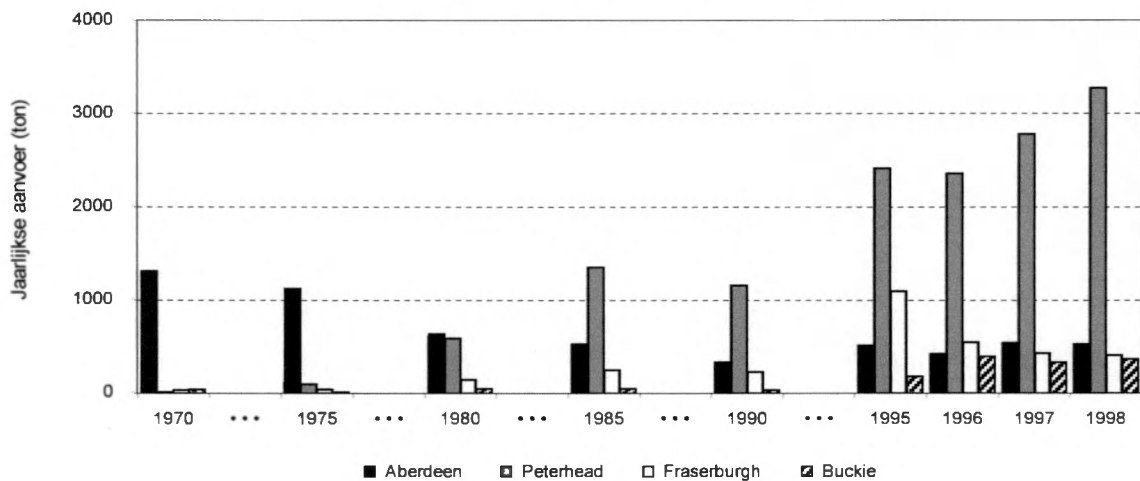
Tabel 4.5. - Aanvoer en gemiddelde prijs van leng in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1 BEF/kg	Cat 3 BEF/kg	Gem. BEF/kg
1970	1309	12	16	9	32	8	44	9			
1975	1122	13	97	10	41	10	14	12			
1980	635	25	590	24	147	21	49	20			
1985	525	37	1349	36	251	35	47	34			
1990	332	53	1155	53	225	56	35	45			
1995	510	44	2413	41	1093	40	178	35	50	41	46
1996	424	46	2354	41	545	41	392	42	49	41	46
1997	539	52	2779	46	431	49	335	46	55	48	53
1998	527	61	3275	56	408	56	369	57	71	62	68

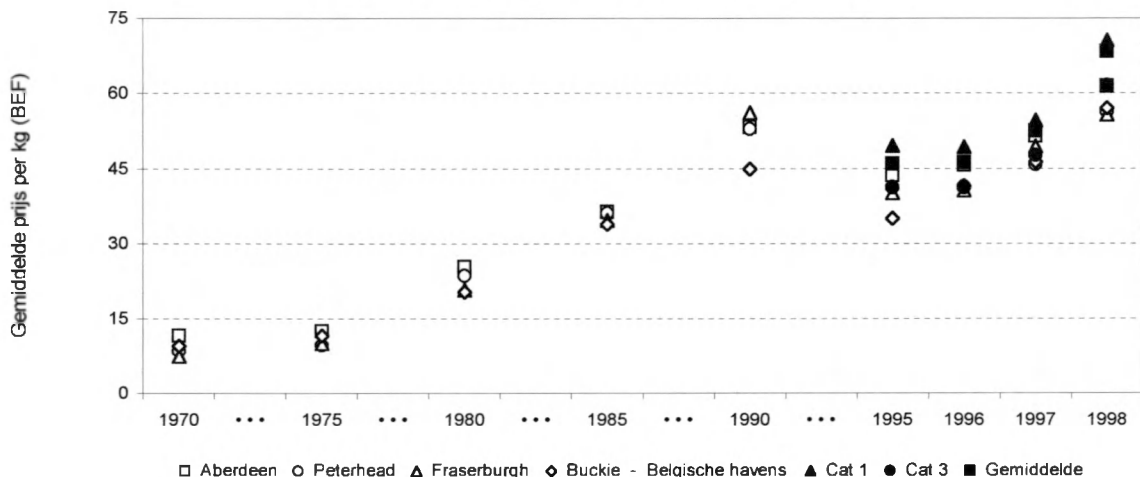
Aanvoercijfers in ton levend gewicht

Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Leng : Aanvoer in NE Schotse havens

Leng : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

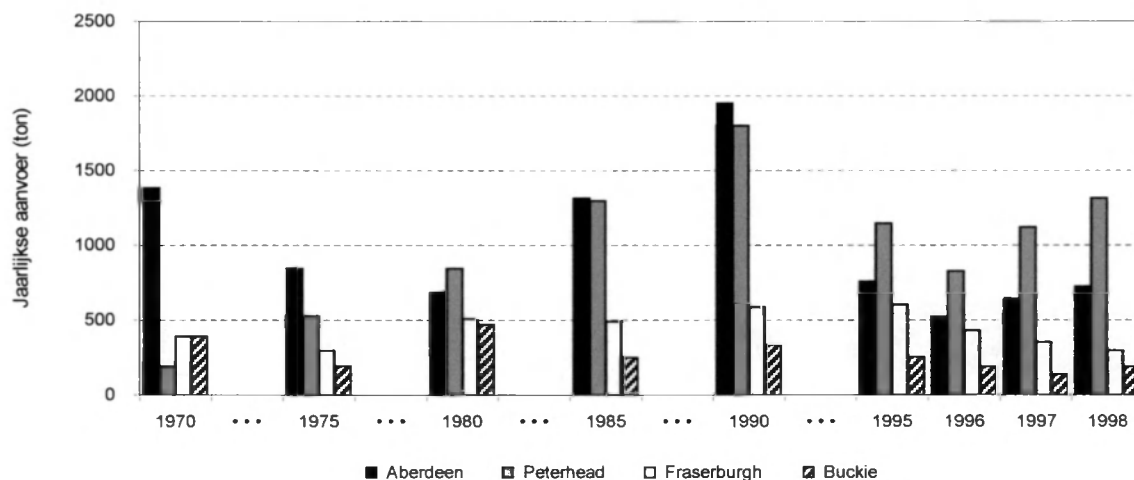

Tabel 4.6. - Aanvoer en gemiddelde prijs van schol in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

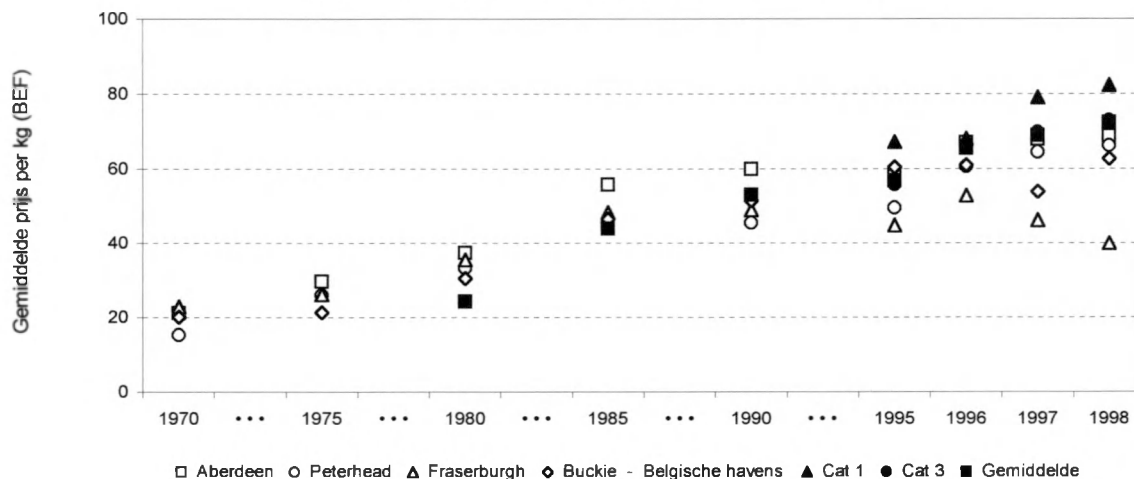
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	1384	21	191	15	390	23	391	20			
1975	847	30	527	26	297	26	192	21			
1980	680	38	846	33	511	36	471	31			24
1985	1315	56	1298	46	492	48	252	47			44
1990	1953	60	1803	46	584	49	336	51			53
1995	758	58	1146	50	603	45	256	60	67	56	57
1996	521	67	827	61	430	53	188	61	68	65	65
1997	642	68	1121	64	355	46	139	54	79	70	69
1998	725	69	1313	66	296	40	188	63	82	73	72

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Schol : Aanvoer in NE Schotse havens

Schol : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

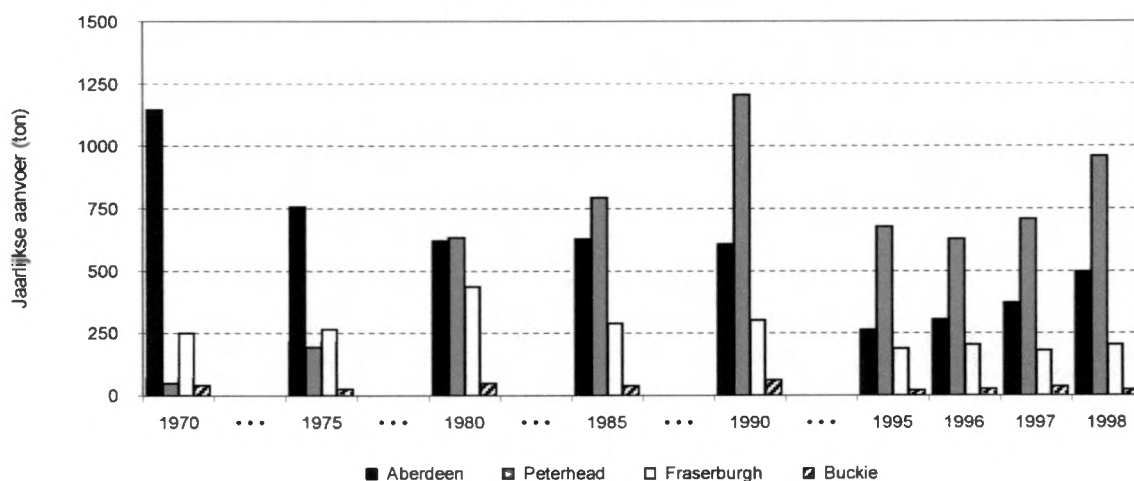

Tabel 4.7. - Aanvoer en gemiddelde prijs van tongschar in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

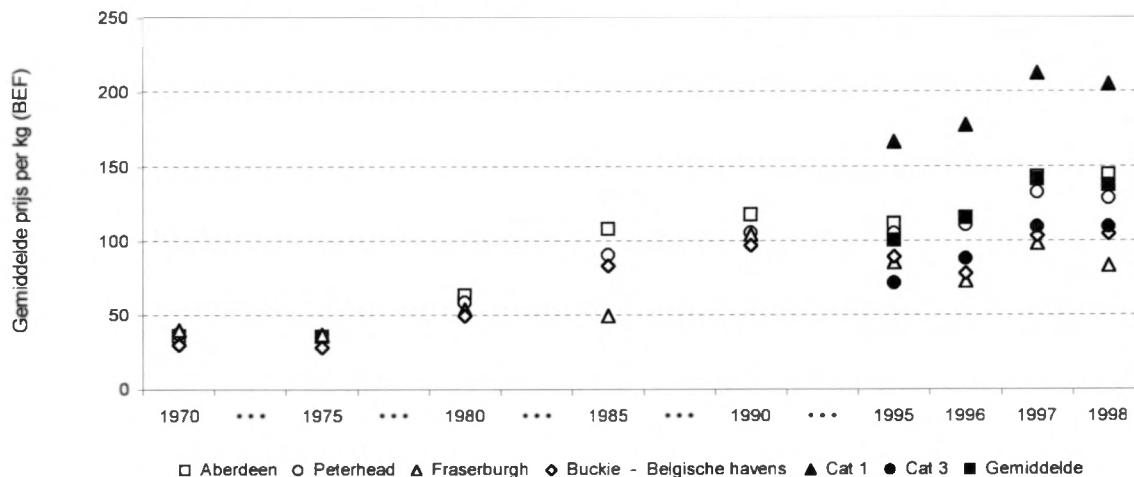
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckle		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	1145	36	50	37	251	40	41	30			
1975	757	36	194	36	266	37	26	29			
1980	622	63	634	59	438	54	49	50			
1985	630	108	794	91	289	50	38	83			
1990	608	118	1204	106	301	105	63	97			
1995	265	112	677	105	188	85	21	89	166	72	101
1996	306	116	627	111	204	73	27	78	177	88	116
1997	372	143	707	132	181	98	36	104	212	110	141
1998	497	144	960	129	203	83	24	105	205	110	137

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Tongschar : Aanvoer in NE Schotse havens

Tongschar : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

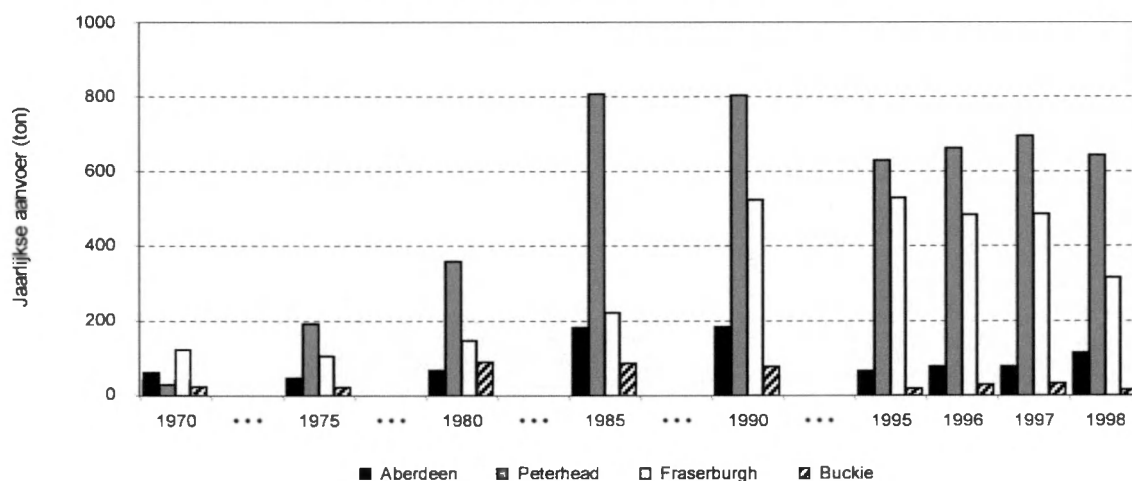

Tabel 4.8. - Aanvoer en gemiddelde prijs van witje in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

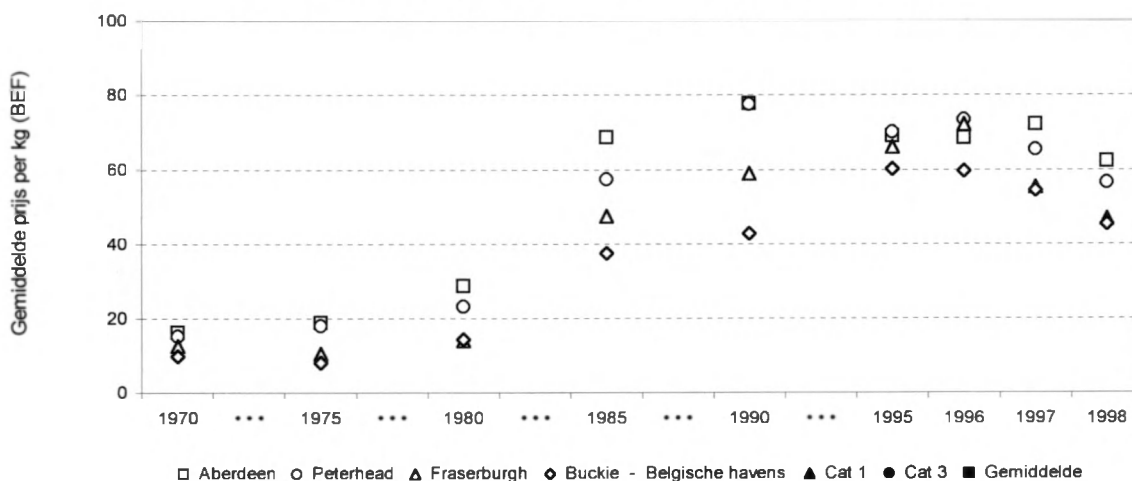
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	62	16	29	15	124	13	24	10			
1975	48	19	192	18	106	11	23	8			
1980	68	29	358	23	148	14	90	14			
1985	183	69	808	58	222	48	87	38			
1990	184	78	805	78	524	59	79	43			
1995	66	69	629	70	529	66	19	60			
1996	78	69	662	74	484	72	30	60			
1997	78	72	696	65	486	55	33	55			
1998	114	62	644	57	315	47	15	46			

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Witje (hondstong) : Aanvoer in NE Schotse havens

Witje (hondstong) : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

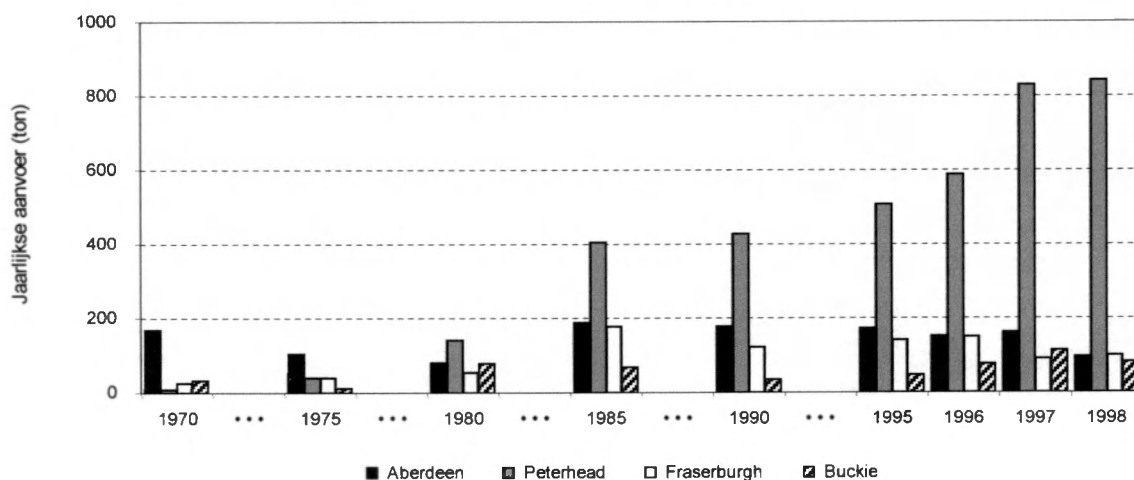

Tabel 4.9. - Aanvoer en gemiddelde prijs van schartong in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

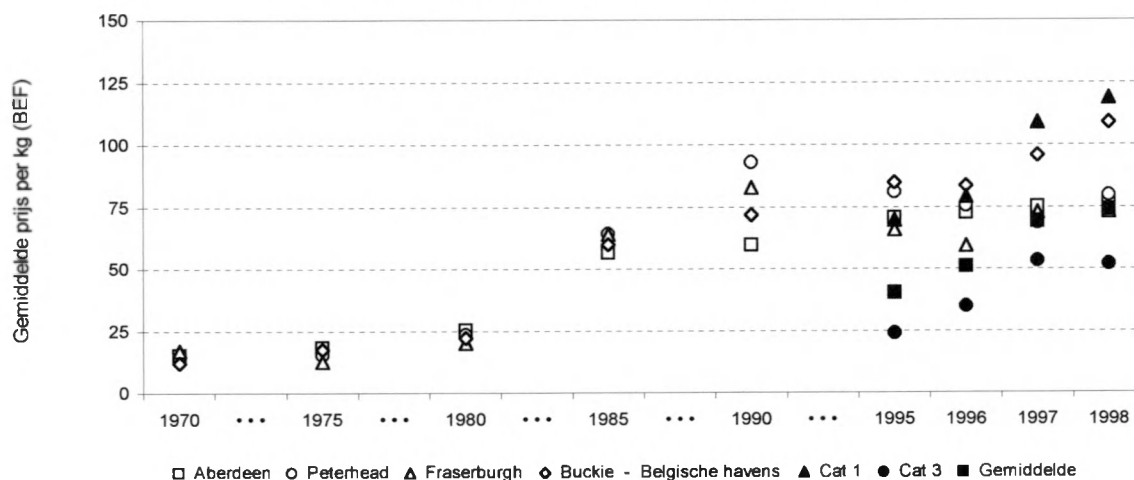
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 1	Cat 3	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	168	15	8	14	26	17	34	12			
1975	104	18	40	15	40	13	13	18			
1980	80	25	141	24	54	20	78	22			
1985	188	57	406	65	178	64	68	60			
1990	178	60	428	93	122	83	35	72			
1995	173	71	509	81	141	66	48	85	70	24	41
1996	151	73	589	76	150	60	77	84	79	35	51
1997	161	75	829	69	91	73	112	96	109	53	69
1998	96	77	841	80	98	73	82	109	119	52	74

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (met kop)

Schartong : Aanvoer in NE Schotse havens

Schartong : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

Tabel 4.10. - Aanvoer en gemiddelde prijs van zeeduivel in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Cat 2	Cat 5	Gem.
									BEF/kg	BEF/kg	BEF/kg
1970	818	23	50	19	135	20	80	20			

1975	886	39	564	39	548	35	107	37			

1980	417	81	1330	89	724	99	284	92			

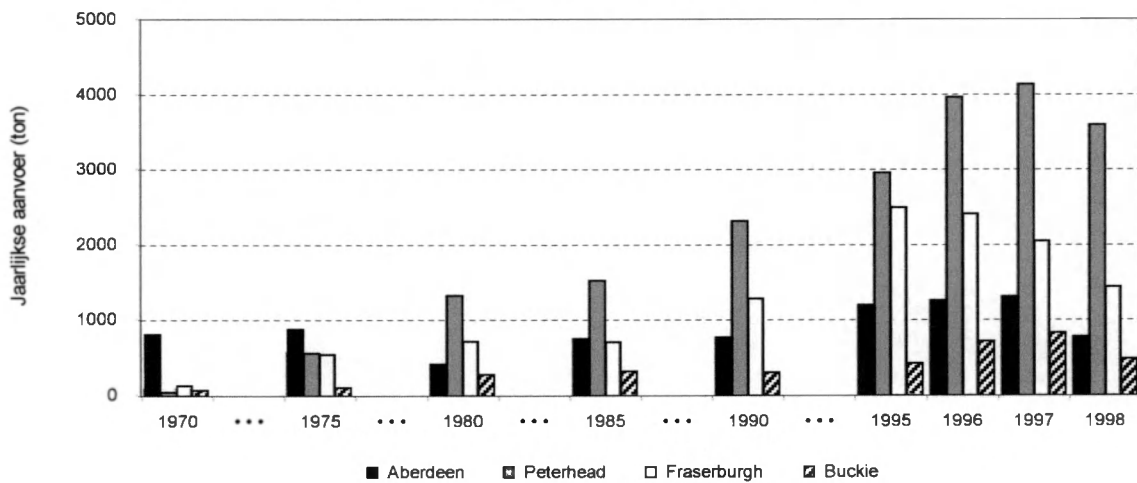
1985	758	155	1527	156	713	167	326	159			

1990	773	228	2320	224	1290	226	308	191			

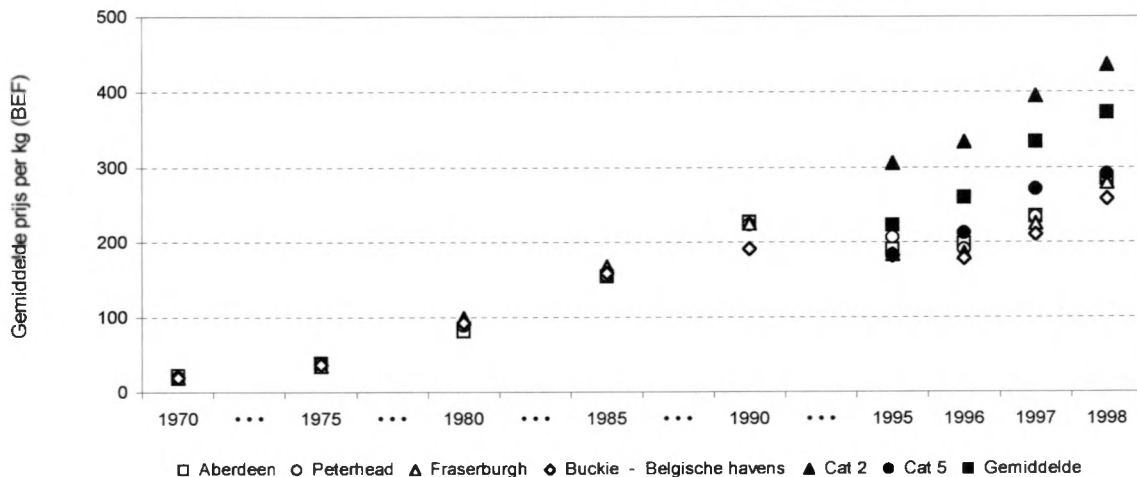
1995	1198	191	2957	207	2498	184	433	182	306	183	223
1996	1264	198	3962	190	2411	186	722	178	335	213	261
1997	1313	236	4131	235	2050	226	831	212	395	272	334
1998	781	285	3591	285	1438	280	489	259	436	291	373

Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Prijzen in BEF per kg gegut gewicht (zonder kop)

Zeeduivel (staart) : Aanvoer in NE Schotse havens

Zeeduivel (staart) : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

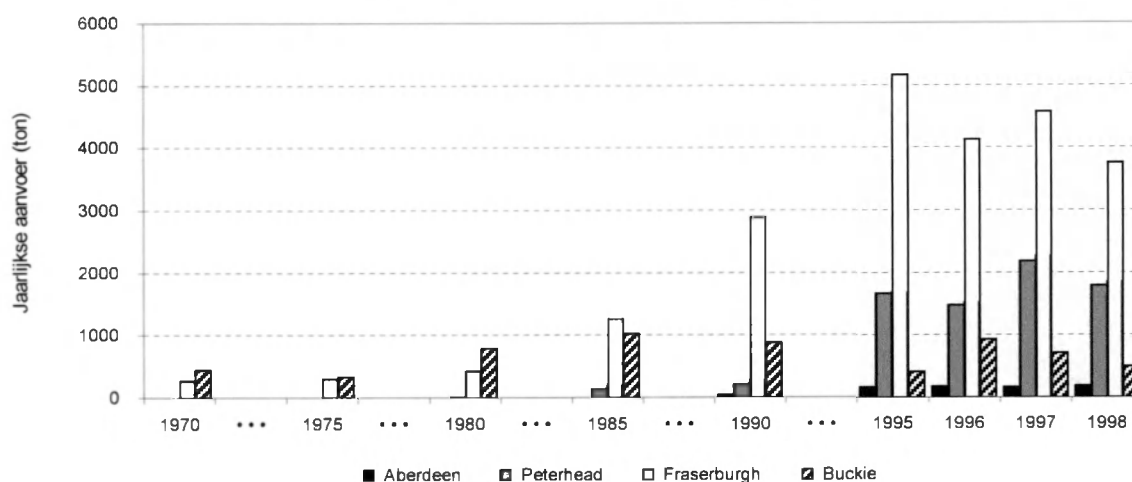

Tabel 4.11. - Aanvoer en gemiddelde prijs van langoustine in NE Schotse havendistricten, en vergelijking met de gemiddelde marktprijzen in Belgische havens. Cijfers voor 1970-98.

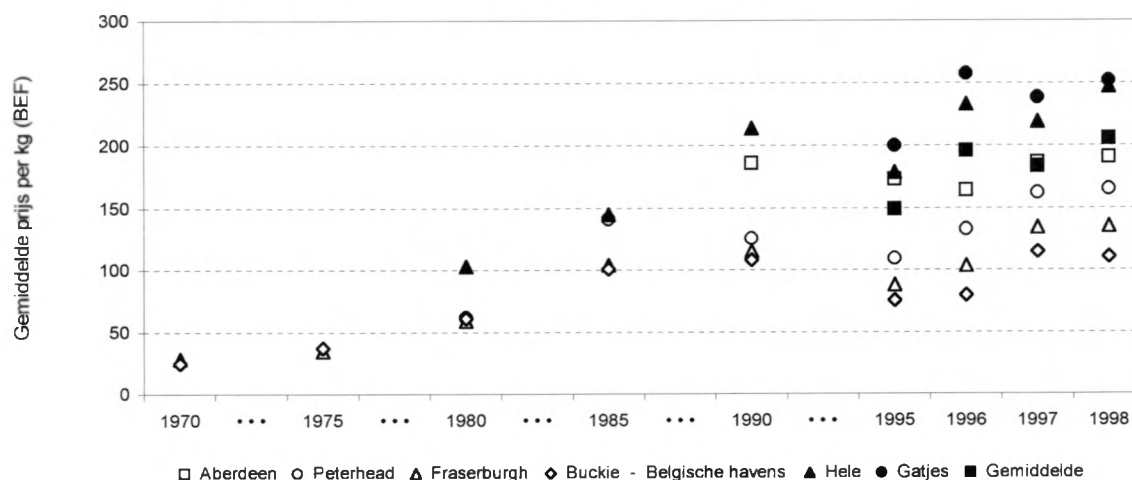
Jaar	Aberdeen		Peterhead		Fraserburgh		Buckie		Belgische havens		
	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Ton	BEF/kg	Hele BEF/kg	Gatjes BEF/kg	Gem. BEF/kg
1970	—	—	—	—	267	29	449	25			
1975	—	—	—	—	298	35	332	37			
1980	—	—	15	62	422	59	798	61	103		
1985	—	—	135	142	1257	104	1029	101	145		
1990	44	186	202	126	2884	116	883	108	214		
1995	162	173	1667	109	5158	88	413	76	179	200	149
1996	171	164	1479	133	4123	103	926	80	233	258	196
1997	161	186	2179	162	4570	135	712	115	219	238	184
1998	186	190	1794	166	3758	136	501	111	247	252	206

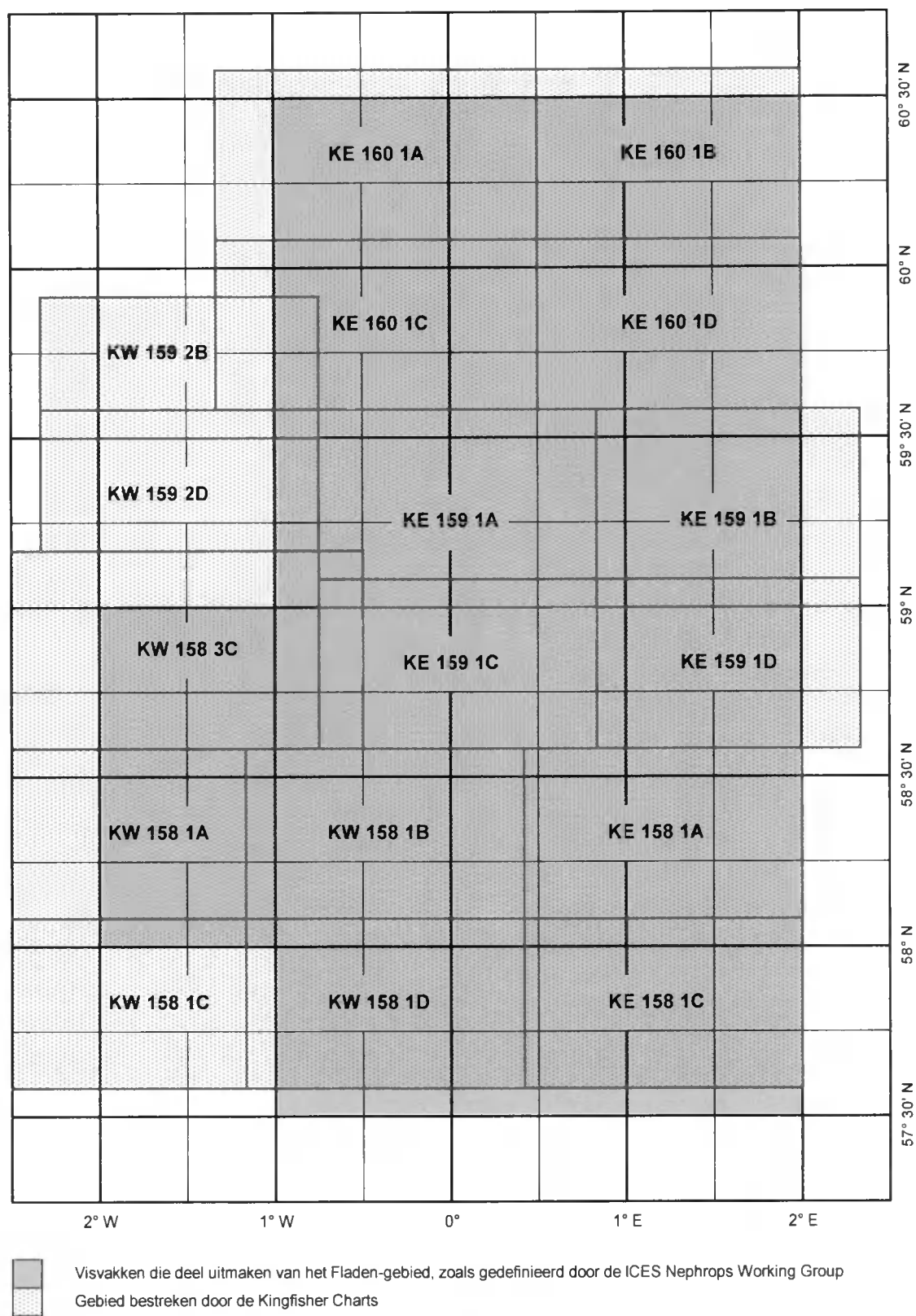
Aanvoercijfers in ton levend gewicht
Gemiddelde prijs Belgische havens (laatste kolom) is prijs per kg levend gewicht (gatjes geconverteerd naar hele langoustines)

Langoestine : Aanvoer in NE Schotse havens

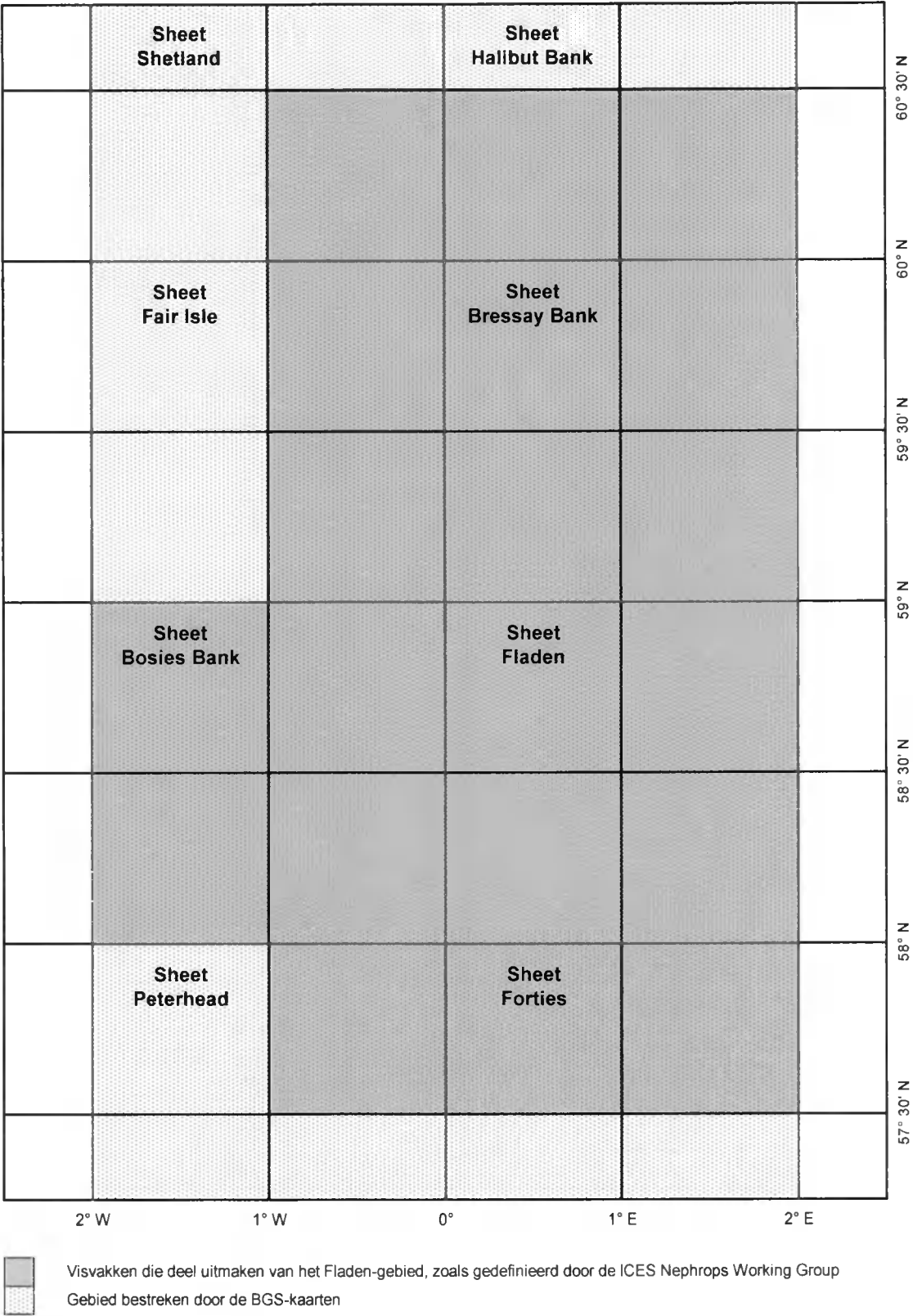
Langoestine : Marktprijzen in Schotse en Belgische havens

Figuur 5.1. - Kingfisher Charts voor het Fladen-gebied.

Bron: Seafish Industry Authority.

Figuur 5.2. - BGS-sedimentkaarten voor het Fladen-gebied.

Bron: British Geological Survey website.

